Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Daň z nemovitých věcí ve městech České republiky

Bakalářská práce

2022 Veronika Janoušková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Veronika Janoušková**
Osobní číslo:	**E19100**
Studijní program:	**B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace:	**Finanční správa**
Téma práce:	**Daň z nemovitých věcí ve městech České republiky**
Zadávající katedra:	**Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit stanovení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech České republiky. Jednou z mála daní, které si v prostředí České republiky mohou určovat jednotlivá města do určité míry sama, je daň z nemovitých věcí, která je upravována místním a základním koeficientem. Tento koeficient je nejen nástrojem výběru daní, ale i jedním ze způsobů, jak stimulovat rozvoj v jednotlivých částech města.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury, stanovení cílů práce.
- Management rozvoje měst.
- Rozpočtové určení daní.
- Analýza výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech.
- Vyhodnocení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech.
- Formulace závěru a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DUŠEK, Jiří a kol. Kauzalita rozvoje obcí a regionů z pohledu integračních procesů, daňové politiky a cestovního ruchu. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2019. 119 stran. ISBN 978-80-7556-050-6.
HYMAN, David N. Public finance: a contemporary application of theory to policy. 11e. Stamford, CT, USA: Cengage Learning, 2014. ISBN 978-1-285-17395-5.
KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3
NOVOTNÁ, Monika. Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-002-9.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0
SIMONIDESOVÁ, Jana, FERANECOVÁ, Adela a PAJERSKÁ DUDÁŠ, Erika. Tax systems and taxation in the international context. First edition. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 2018. 216 stran. ISBN 978-80-248-4198-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Maštálka, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2022**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jan Fuka, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem Daň z nemovitých věcí ve městech České republiky jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 26. dubna 2022

Veronika Janoušková v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Martinu Maštálkovi, Ph.D., vedoucímu této bakalářské práce, za odborné vedení, cenné rady a připomínky a také ochotu a čas, který mi při psaní této práce věnoval. Zároveň bych na tomto místě chtěla poděkovat také své rodině, která pro mě byla po celou dobu studia velkou oporou, a přátelům, bez jejichž motivace bych tuto práci nikdy nedokončila.

ANOTACE

Bakalářská práce je věnována dani z nemovitých věcí, především pak analýze a vyhodnocování výše základního a místního koeficientu ve vybraných městech. Teoretická část se zabývá vymezením veřejné správy, důraz je kladen také na vymezení obce, její působnosti a rozpočtu. Jedna z teoretických kapitol se též zabývá zákonnou úpravou daně z nemovitých věcí v České republice. Praktická část této práce je poté věnována analýze a vyhodnocení výše místního a základního koeficientu ve vybraných městech regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daň z nemovitých věcí, místní daň, místní koeficient, základní koeficient, obec

TITLE

Real estate tax in cities of the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis is devoted to real estate tax, especially the analysis and evaluation of the basic and local coefficient in selected cities. The theoretical part deals with the definition of public administration, emphasis is also placed on the definition of the municipality, its scope and budget. One of the theoretical chapters also deals with the legal regulation of real estate tax in the Czech Republic. The practical part of this thesis is devoted to the analysis and evaluation of the local and basic coefficient in selected cities in the NUTS II Northeast cohesion region.

KEYWORDS

Real estate tax, local tax, local coefficient, basic coefficient, municipality

OBSAH

Úvod 12

1 Management obce 14

1.1 Vymezení veřejné správy 14

1.1.1 Státní správa 15

1.1.2 Samospráva 15

1.2 Obec 16

1.2.1 Druhy obcí 16

1.2.2 Působnost obce – postavení a její funkce 17

1.2.3 Orgány obce 18

1.3 Nástroje rozvoje obcí 19

1.3.1 Strategické plánování 20

1.3.2 Územní plánování 21

1.3.3 Ekonomické nástroje 23

1.4 Rozpočet a hospodaření obce 23

2 Daňový systém České republiky 27

2.1 Vymezení daně 27

2.2 Daňový systém v České republice 27

2.3 Funkce daní 27

2.4 Dělení daní 28

3 Majetkové daně 30

3.1 Daň z nemovitých věcí 30

3.1.1 Daň z pozemků 31

3.1.2 Daň ze staveb a jednotek 32

3.1.3 Místní koeficient 34

4 Rozpočtové určení daní 35

4.1 Vývoj v letech 1993 až 1995 35
4.2 Vývoj v letech 1996 až 2000 36
4.3 Vývoj v letech 2001 až po současnost 36
5 Analýza a vyhodnocení výše místního a základního koeficientu ve vybraných městech 39
5.1 Cíl a metodika výzkumu 39
5.2 Region soudržnosti 40
5.2.1 NUTS2 Severovýchod 41
5.3 Pardubický kraj 41
5.4 Královéhradecký kraj 47
5.5 Liberecký kraj 53
5.6 Mapa měst vykonávajících v přenesené působnosti činnosti ORP 59
6 Shrnutí 60
Závěr 63
Použitá literatura 65

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 Mapa – Pardubický kraje 41
Obrázek 2 Mapa – Královéhradecký kraj 47
Obrázek 3 Mapa – Liberecký kraj 53
Obrázek 4 Mapa měst podle výše koeficientu k 1. lednu 2022 59

Schéma 1 Veřejná správa 14
Schéma 2 Daňová soustava 29
Schéma 3 Rozpočtové určení daní 38

Tabulka 1 Označení orgánů podle typu obce 18
Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu 24
Tabulka 3 Schéma kapitálového rozpočtu 26
Tabulka 4 Základní koeficient podle velikosti obce 32
Tabulka 5 Základní sazby daně 33
Tabulka 6 Využití místního koeficientu v obcích Pardubického kraje 42
Tabulka 7 Výše základního koeficientu v Pardubicích 43
Tabulka 8 Využití místního koeficientu v obcích Královéhradeckého kraje 48
Tabulka 9 Výše základního koeficientu v Hradci Králové 49
Tabulka 10 Využití místního koeficientu v obcích Libereckého kraje 53
Tabulka 11 Výše základního koeficientu v Liberci 54

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích 44
Graf 2 Podíl DNV na investičních výdajích – Chrudim 45
Graf 3 Podíl DNV na investičních výdajích – Žamberk 45
Graf 4 Podíl DNV na investičních výdajích – Litomyšl 46
Graf 5 Podíl DNV na investičních výdajích – Pardubice 47
Graf 6 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích 50
Graf 7 Podíl DNV na investičních výdajích – Rychnov nad Kněžnou 51
Graf 8 Podíl DNV na investičních výdajích – Kostelec nad Orlicí 51
Graf 9 Podíl DNV na investičních výdajích – Hradec Králové 52
Graf 10 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích 55

Graf 11 Podíl DNV na investičních výdajích – Turnov.....55
Graf 12 Podíl DNV na investičních výdajích – Česká Lípa.....56
Graf 13 Podíl DNV na investičních výdajích – Liberec.....57
Graf 14 Podíl DNV na investičních výdajích – Semily.....58
Graf 15 Místní koeficient ve vybraných obcích.....61

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

DNV	daň z nemovitých věcí
FO	fyzická osoba
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	právnická osoba
RUD	rozpočtové určení daní
SR	státní rozpočet

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je vyhodnotit stanovení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech České republiky.

Daň z nemovitých věcí, která je řazena dle českého daňového systému do majetkových daní, je jednou z mála daní v České republice, jejíž výši si může obec v rámci zákonem stanovených podmínek sama upravit. Zákon o dani z nemovitých věcí uděluje obcím pravomoc, v rámci níž si mohou města zvýšit či snížit výši základního koeficientu. Od roku 2009 mají obce též možnost stanovit pro nemovitosti nacházející se na jejich území místní koeficient, který může být v současné době stanoven ve výši 1,1 až 5.

Tato bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol. Teoretická část, kterou lze nalézt v kapitolách jedna až čtyři, je nejprve věnována vymezení veřejné správy a obce. V rámci této kapitoly se čtenář blíže seznámí s právní úpravou obce v České republice, s její působností, nástroji rozvoje a především s hospodařením a rozpočtem. Velmi důležitým pojmem, jenž je s příjmy obce spojován, a jenž je také důležitým pojmem pro tuto bakalářskou práci, je pojem místní daň. Ve většině měst v ČR je tato daň velice významným příjmem do jejich rozpočtu, neboť jim je na základě zákona udělena vyšší rozhodovací pravomoc pro stanovení této daně, která je tvořena místními poplatky a daní z nemovitých věcí. Místní poplatky jsou na rozdíl od daně z nemovitých věcí vybírány fakultativně, jejich zavedení je tedy zcela na zastupitelstvu dané obce. I přesto mají obce o jejich zavedení veliký zájem, díky nim mají totiž možnost získat dodatečné příjmy do svých rozpočtů.

V následujících kapitolách je přiblížena problematika daňového systému v České republice, především vymezení pojmu daň, základní dělení a funkce daní v českém daňovém systému.

Protože je hlavním tématem této bakalářské práce daň z nemovitých věcí, je tomuto tématu věnována samostatná kapitola třetí, ve které je popsána zákonná úprava, poprvé jsou zde také přiblíženy pojmy základní koeficient a místní koeficient, které jsou pro tuto bakalářskou práci zásadní.

Poslední kapitola teoretické části se zabývá rozpočtovým určením daní a jeho vývojem od roku 1993 až po současnost.

Praktická část obsažená v kapitole páté se zabývá analýzou výše místního a základního koeficientu ve vybraných městech. Pro naplnění cíle bakalářské práce byly zvoleny tři kraje,

které společně tvoří region soudržnosti NUTS II Severovýchod. Z každého tohoto kraje byla vybrána města, která vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností, jejichž data sloužila pro analýzu a vyhodnocení výše místního a základního koeficientu. Základním zdrojem pro získávání informací k této části bakalářské práce byly především obecně závazné vyhlášky jednotlivých měst a také systém MONITOR, jenž sloužil ke zjištění dat pro zkoumání podílu daně z nemovitých věcí na investičních výdajích.

Poslední kapitola této bakalářské práce je věnována shrnutí, v němž jsou vyhodnocovány tři hypotézy, které byly pro naplnění cíle této práce stanoveny.

1 MANAGEMENT OBCE

Management je stejně jako ekonomika zařazován do společenských věd. Můžeme ho obecně charakterizovat jako souhrn všech činností, které je potřeba provést, aby byl zabezpečen provoz jakékoliv organizace, ať už tedy podniku, neziskové organizace či veřejné instituce (Veber a kol., 2021, s. 15).

Management je původně americký výraz. V současné době má však mezinárodní význam, proto je běžně používán v mnoha jazycích, aniž by byl překládán. Pojem management má tři významové roviny. Můžeme ho chápat jako proces řízení, skupinu řídících pracovníků či soubor poznatků o řízení (Blažek, 2011, s. 12).

Jak už bylo v prvním odstavci řečeno, jakákoliv organizace, tedy i obec, provádí řízení. Z definice, která je uvedena v zákoně o obcích (č. 128/2000 Sb.), vyplývá, že je i obec zasazena do určitého prostředí, které je možné zkoumat v různých kategoriích (např. sociální prostředí, ekonomické prostředí, politické a legislativní prostředí…), a které na ni působí. Management by měl na tyto vlivy patřičně reagovat (Ponikelský a kol., 2012, s. 14).

1.1 Vymezení veřejné správy

Veřejnou správou se obecně rozumí správa veřejných záležitostí, která je realizována jako projev výkonné moci státu, pro kterou je charakteristické, že jí v prvé řadě disponuje sám stát a zároveň mohou touto mocí disponovat i kvalifikované subjekty, které jsou povolané ke správě veřejných záležitostí. Z tohoto důvodu můžeme veřejnou správu členit na jednak tzv. **státní správu** a jednak na tzv. **samosprávu** (Průcha, 2014, s. 9).

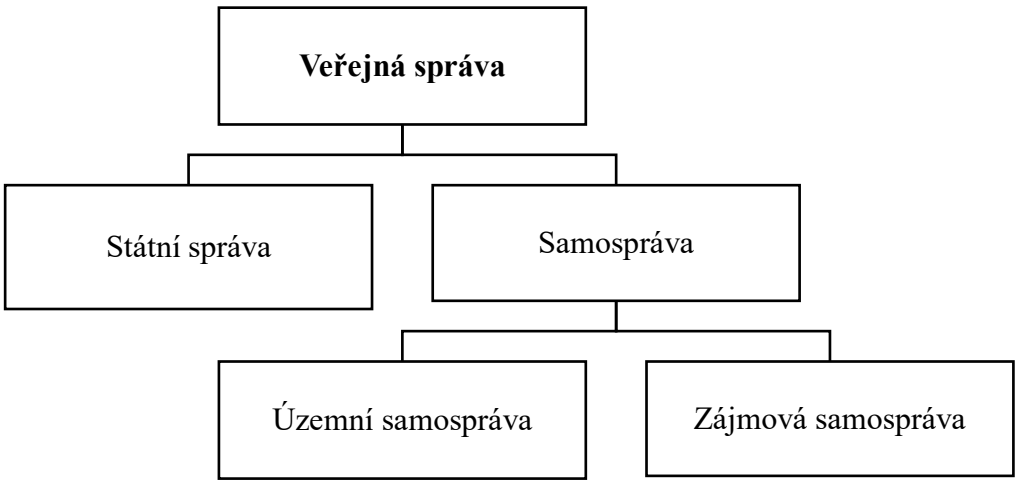

Schéma 1 Veřejná správa

Zdroj: zpracováno dle (Provazníková, 2015)

1.1.1 Státní správa

Státní správa je zpravidla definována jako správa, která je vykonávána bezprostředně orgány státu a v rámci jejich systému. Svou povahou je státní správa považována za speciální druh společenského řízení, které je uskutečňováno státem a v rámci něhož může stát provádět státní politiku. Orgány státní správy jsou z hlediska činnosti, kterou provádějí, speciálním typem státních orgánů. Každý z těchto orgánů vystupuje jako poměrně samostatná organizační jednotka soustavy orgánů státní správy.

Pro státní správu je na rozdíl od samosprávy typická centralizace, z toho důvodu může hierarchicky nadřízený orgán zasahovat do činnosti níže stojícího orgánu, může kontrolovat jeho rozhodnutí, nebo naopak tato rozhodnutí rušit či měnit (Svoboda a kol., 2017, s. 25). Mezi nejvýznamnější představitele státní správy patří ústřední orgány státní správy, které mají celostátní působnost a do nichž řadíme ministerstva. V ČR však působí mnoho dalších orgánů státní správy, např. finanční úřady, celní správa, úřady práce apod. (Horzinková, Novotný, 2013, s. 41).

1.1.2 Samospráva

Samospráva je stejně jako státní správa speciálním typem společenského řízení, na rozdíl od státní správy je však samospráva uskutečňována jinými veřejnoprávními subjekty než státem a je pro ni typická decentralizace a demokracie (o veřejných záležitostech je rozhodováno buď všemi prostřednictvím přímé demokracie, nebo prostřednictvím volených orgánů, tj. na základě zastupitelské demokracie). Samosprávné subjekty mohou vykonávat svoje činnosti relativně samostatně, vlastním jménem a prostředky, musí se však řídit zákonem stanovenými předpisy (Provazníková, 2015, s. 11).

Samosprávu můžeme dělit na **samosprávu územní**, která je vykonávána obcemi a kraji, a **samosprávu zájmovou**. V případě územní samosprávy jde o zastupování zájmů určitého území, naopak v případě zájmové samosprávy se jedná o zastupování zájmů osob, které spojují především určité společné zájmy, obvykle se jedná o profesní komory, můžeme sem zařadit i vysoké školy (Svoboda a kol., 2017, s. 27-29).

Podle zákona o obcích (zákon č. 128/2000 Sb.) můžeme zařadit do funkcí územní samosprávy např. tyto následující činnosti: péče o všestranný rozvoj území a uspokojování potřeb jejích občanů, do nichž spadá například rozvoj sociální péče, uspokojování potřeby bydlení, potřeba vzdělání či výchovy a potřeby ochrany veřejného pořádku a zájmu.

1.2 Obec

Podle zákona o obcích (zákon č. 128/2000 Sb.) je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území (katastrálním územím) obce. Obec je veřejnoprávní korporací, která vlastní majetek, finanční prostředky a sestavuje svůj vlastní rozpočet. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost, která vyplývá z těchto vztahů. Stará se o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, zároveň chrání při plnění svých úkolů veřejný zájem.

V právním smyslu je obec vymezena třemi základními rysy, mezi něž patří:

- **území** – *„obec má jedno nebo více katastrálních území, každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak“* (zákon č. 128/2000 Sb.),
- **občané** – osoby, které jsou státními občany ČR, a které jsou zároveň hlášeny v obci k trvalému pobytu,
- **samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce** (na katastrálních územích obce), tzn. působnost (Peková, 2011, s. 341).

Podle Ústavy Česká republiky (ústavní zákon č. 1/1993 hlava VII čl. 99) se ČR člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky. Obce jsou právnickými osobami, jejich vznik a zánik je upraven zákonem o obcích. Ke své existenci nepotřebují žádnou registraci nebo souhlas správního orgánu. Jako právnická osoba může obec nabývat práv a povinností, jejichž nabytí je možné omezit pouze zákonem.

1.2.1 Druhy obcí

Zákon o obcích rozlišuje následující druhy obcí:

- **obce základní (vesnické)**

Do tohoto druhu spadají takové obce, které nejsou městy ani městysy.

- **městys (městečko)**

Historický druh obce ležící mezi městem a vsí, kterému bylo v minulosti uděleno právo pořádat výroční a dobytčí trhy (tím se městyse lišily od vsí). Městys musel mít městský charakter a jeho povinností bylo plnit roli spádového městečka pro blízké vesnice (Nový Hrozenkov, 2003). Podle současné právní úpravy je obec městysem, pokud tak na návrh obce určí předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády (zákon č. 128/2000 Sb.).

- **město**

Městem je obec, která má alespoň 3000 obyvatel (nicméně některá města v ČR mají i méně než 3000 obyvatel), a pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky po předešlém vyjádření vlády (Peková, 2011, s. 342).

- **statutární města**

Města, která jsou taxativně vyjmenována v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, a která se člení na městské obvody nebo části. Postavení statutárního města je dáno zákonem o obcích. Počet statutárních měst se neustále rozrůstá, v roce 2000 jich existovalo na území ČR 16, podle Komory statutárních měst jich eviduje Česká republika v současné době 27. Členění těchto měst na městské obvody nebo městské části se provádí Statutem města, který je vydán jako obecně závazná vyhláška (odtud statutární město). Každý městský obvod a část má poté své orgány samosprávy. Ve statutu se stanoví především výčet všech městských obvodů a městských částí a vymezí se jejich území. Velmi důležité je vytyčení pravomoci orgánů města a městských obvodů a částí (Horzinková, Novotný, 2013, s. 132–135).

1.2.2 Působnost obce – postavení a její funkce

Při výkonu veřejné správy musíme u obcí rozlišovat dva druhy působnosti, samostatnou a přenesenou. Na úrovni obcí a měst je důležité naplnění samosprávné funkce, v České republice označováno jako tzv. **samostatná působnost**. V rámci plnění tzv. **přenesené působnosti** zajišťují obce a města za stát také další úkoly. Samostatná působnost je pro obce však prioritní (Peková, 2011, s. 341).

V rámci samostatné působnosti spravuje obec pomocí zvoleného zastupitelstva záležitosti, které jsou v obecním zájmu a v zájmu jejích občanů. Dále obec pečuje o vytváření podmínek pro vývoj sociální péče a pro naplňování potřeb svých občanů, mezi které patří například potřeba bydlení, vzdělání, kulturního rozvoje, ochrana zdraví či veřejného pořádku. Pro výkon samostatné působnosti má obec právo zakládat a zřizovat právnické osoby či organizační složky obce (zákon č. 128/2000 Sb.).

Přenesenou působnost vykonávají výkonné orgány obcí ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, jejich činnost je podřízena a kontrolována orgány státní správy a v některých případech i krajskými úřady (Peková, 2011, s. 346). V současné době rozlišujeme podle míry přenesení státní správy následující 3 kategorie obcí: obce s ‚běžnými' obecními úřady, obce s pověřeným obecním úřadem a obec s rozšířenou působností (Sedláček, 2015).

Obce s pověřeným obecním úřadem jsou pak v rámci výkonu státní správy v přenesené působnosti oprávněny rozhodovat například o poskytování peněžitých i věcných dávek či půjček, zajišťují volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů, obcí a Evropského parlamentu.

Obce s rozšířenou působnosti mají v přenesené působnosti například tyto kompetence: vedení evidence obyvatel či registru obyvatel, vydávání občanských průkazů, cestovních dokladů a řidičských průkazů nebo péče o staré a zdravotně postižené občany (Provazníková, 2015, s. 30).

1.2.3 Orgány obce

Za orgány obce označujeme takové orgány, které jsou výslovně stanovené v zákoně č. 128/2000 Sb. (zákon o obcích).

Tabulka 1 Označení orgánů podle typu obce

Obec	Městys	Město	Statutární město
zastupitelstvo obce	zastupitelstvo městyse	zastupitelstvo města	zastupitelstvo města
rada obce	rada městyse	rada města	rada města
obecní úřad	úřad městyse	městský úřad	magistrát
starosta	starosta	starosta	primátor
zvláštní orgán obce	zvláštní orgán městyse	zvláštní orgán města	zvláštní orgán města

Zdroj: zpracováno dle (Horzinková, Novotný, 2013)

Zastupitelstvo je tvořeno členy, kteří jsou voleni ve všeobecných, rovných a přímých volbách tajným hlasováním. Počet zastupitelů je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu dané obce (Horzinková, Novotný, 2013, s. 164). Má právo rozhodovat ve veškerých samosprávných záležitostech vyjma těch, které spadají pod rozhodovací pravomoc vyššího územního samosprávného celku, tedy zastupitelstva kraje. V rámci samostatné působnosti schvaluje a rozhoduje tedy především ve věcech volby starosty, místostarosty a dalších členů rady obce, vytváří rozpočet a závěrečný účet obce, zakládá či ruší právnické osoby a vydává obecně závazné vyhlášky (Peková, 2011, s. 352–353).

Rada obce je výkonným orgánem obce, v rámci samostatné působnosti odpovídá za svou činnost zastupitelstvu obce, naopak v rámci přenesené působnosti může rozhodovat rada jen na základě zákona. Je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady, v případě

statutárních měst a Prahy se jedná o primátora, náměstky primátora a ostatní členy (Horzinková, Novotný, 2013, s. 174).

Podle zákona o obcích (zákon č. 128/2000 Sb.) připravuje rada obce návrhy pro jednání zastupitelstva a zajišťuje plnění usnesení, které přijali, zajišťuje hospodaření obce podle předem schváleného rozpočtu, zřizuje a ruší komise rady obce, určuje podmínky pro přijetí a vyřízení petic a stížností, v samostatné působnosti je též oprávněna udělovat pokuty apod. Podrobnější výčet kompetencí rady obce se nachází v § 102 zákona o obcích.

Starosta zastupuje obec navenek, je jejím představitelem. Úkony, které je potřebné schválit zastupitelstvem či radou obce, může starosta učinit jen po jejich předchozím schválení, v opačném případě jsou tyto úkony od počátku neplatné. Starosta je volen zastupitelstvem, které ho může také kdykoliv odvolat, a kterému je za výkon své funkce odpovědný. Má stejné pravomoci jako každý člen zastupitelstva, kromě nich má však další povinnosti, do kterých patří např. příprava, svolávání a řízení schůze rady obce, také má odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce. Místostarosta, v případě města pak náměstek primátora, zastupuje starostu při jeho nepřítomnosti (Peková, 2011, s. 355).

1.3 Nástroje rozvoje obcí

Nástroje rozvoje lze v obecné rovině definovat jako pomůcky, které nám napomáhají k výkonu či podpoře nějaké činnosti.

Mezi nástroje územního rozvoje můžeme zařadit:

- **administrativní nástroje**, do nichž lze zařadit legislativu, závazné procedury, postupy, organizační normy,
- **koncepční nástroje,** do nichž patří např. strategie, programy, plány, územně plánovací dokumenty či pozemkové úpravy,
- **institucionální nástroje**, kterými jsou především instituce či regionální management,
- **věcné nástroje**, do nichž řadíme infrastrukturu, poradenství či poskytnutí služeb,
- **sociálně-psychologické nástroje** jako je např. vzdělání, komunikace či motivace,
- **finanční nástroje,** kterými jsou systémy finančních podpor (dotace, granty), v praxi je realizace větších rozvojových plánů na dotacích velice závislá (Binek et al., 2010, s. 11).

Důležitými rozvojovými nástroji obcí jsou nástroje koncepční. Při plánování rozvoje území obce jsou využívány dva základní nástroje: strategické a územní plánování. Mezi strategickým a územním plánováním existuje také jistý vztah symbiózy, spojuje je představa o rozvoji a hledání území pro realizaci určité činnosti. Strategické plánování je z hlediska regionálního rozvoje důležité pro uplatnění a optimální spolupráci dalších rozvojových nástrojů (Binek et al., 2010, s.12).

1.3.1 Strategické plánování

Definici strategického plánování nelze nalézt v žádném českém právním předpise, jak však uvádí Maier a kolektiv (2012), v případě strategického plánování (jak již vyplývá ze samotného názvu) se jedná o činnost, která je zaměřena na určité dlouhodobé (strategické) cíle. Strategické plánování je zaměřeno celkově (celostně), zaobírá se tedy rozvojem fyzických struktur v území, současně se však zabývá také společenskými a ekonomickými procesy či změnami. Cíle plánování mohou být orientovány jak na celek (komunitu, ekonomiku či území), tak i na dílčí části (Maier a kolektiv, 2012, s. 41).

Zásadním výstupem strategického plánování je **strategický plán**, někdy nazýván též jako strategický rozvojový plán, který je základním dokumentem řízení obce a můžeme ho rozdělit na analytickou část, syntetickou část (např. analýza současného stavu obce, SWOT analýza) a návrhovou část, ve které je vytvářena samostatná strategie. Strategický plán rozvoje by měla sestavovat nejlépe přímo daná samospráva města ve spolupráci s úřadem či organizacemi, které jsou či nejsou závislé na městě, případně ve spolupráci s externími odborníky. Zde je však velmi důležitá úzká spolupráce města a důsledné zavedení strategického rozvojového plánu do života města a úřadu (Pavlík, 2014, s. 22).

Podle Perlína a Bičíka (2006) je důležité, aby strategický plán splňoval následující kritéria:

- **dlouhodobost** – strategický plán je dlouhodobým dokumentem, měl by být tedy sestavován na delší časové období, běžně je sestavován na 3 až 5 let či na volební období, které trvá 4 roky, správně by však měl být připravován na 15 až 20 let,
- **systematičnost** – kterýkoliv strategický plán by měl systematicky mapovat všechna důležitá odvětví či obory, které by mohly mít vliv na budoucí rozvoj řešeného území,
- **selektivnost** – stanovení prioritních cílů či problémů, na které se chce zaměřit a prioritně tyto problémy řešit,

- **provázanost** – jednotlivé kroky obsažené ve strategickém plánu musí být vždy pečlivě hodnoceny z hlediska jejich vnitřní provázanosti, nesmí být hodnoceny pouze samy o sobě,
- **soustavnost** – je důležité se k dokumentu pravidelně vracet, doplňovat ho či upravovat a reagovat např. na změnu ekonomické situace,
- **otevřenost** – tímto bodem se rozumí otevřenost ať už vůči veřejnosti, jejím podnětům, jejich kritice, ale také otevřenost vůči novým podnětům ve všech fázích procesu,
- **reálnost** – nutnost zvolení reálného cíle s ohledem na finanční, ekonomické a sociální podmínky (Perlín, Bičík, 2006, s. 15).

Cílem strategického rozvojového plánu je správné nastavení strategie města tak, aby odpovídala praxi, možnostem a požadavkům města či úřadu, zároveň je důležité propojení vytvořené strategie s financováním města. Každá obec by si měla ve svém strategickém plánu určit dlouhodobé cíle hospodářské a sociální politiky, společné zájmy obce, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů a zároveň by měla určit místní předpoklady pro realizaci těchto společných zájmů (Pavlík, 2014, s. 25).

1.3.2 Územní plánování

Územní plánování platí pro všechny územní úrovně v České republice, tedy pro národní, regionální i místní. Působnost tohoto dokumentu, jeho cíle, metody, ale i nástroje jsou upraveny v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a příslušných vyhláškách. Na rozdíl od strategického plánování se územní plánování zabývá především fyzickou stránkou změn v území, zároveň sleduje i společenský a hospodářský potenciál obce (Maier a kolektiv, 2012, s. 44).

Mezi cíle územního plánování, které stanoví sám stavební zákon (zákon č. 183/2006 Sb.) v § 18 v odstavcích 1 až 4, patří:

(1) Vytváření předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území, který spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby nynější generace, aniž by ohrožoval podmínky života budoucích generací.

(2) Zajišťování předpokladů pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území tak, aby byl dosažen obecně prospěšný soulad veřejných a soukromých zájmů na

rozvoji území, z tohoto důvodu sleduje územní plánování též společenský a hospodářská potenciál rozvoje.

(3) Koordinace veřejných i soukromých záměrů změn v území, výstavby a jiné činnosti, kterými je ovlivňován rozvoj území, tuto činnost provádí v souladu se stavebním zákonem orgány územního plánování.

(4) Ochrana a rozvíjení přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví, zároveň má za úkol chránit krajinu jako důležitou složku prostředí života obyvatel, z tohoto důvodu určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků (zákon č. 183/2006 Sb.).

Velmi důležitými nástroji územního plánování jsou **územní plán** a **regulační plán**, které vytvářejí závazná pravidla pro změny ve využití území a pro umisťování a povolování staveb. Schvalování těchto dokumentů je zcela na obecním zastupitelstvu, které poté vydá tyto dokumenty formou opatření obecné povahy, které je na pomezí mezi nařízením a správním aktem. Opatření obecné povahy lze charakterizovat jako abstraktně-konkrétní správní akt s konkrétně určeným předmětem, který je daným opatřením upravován, a obecně vymezeným okruhem adresátů, na které opatření dopadá. Z tohoto důvodu vyplývá i jejich ‚rozsáhlejší' závaznost, jak do počtu obyvatel, tak do velikosti území. Pořizovatelem územního plánu je obec s rozšířenou působností, avšak požadavky pro předmět jeho zpracování si může určit sama obec, jejíž území je předmětem řešení územního plánu.

Některé požadavky, které se týkají územního nebo regulačního plánu, mohou vyplývat z programu rozvoje obce (v případě, že pro obec tento dokument existuje), další požadavky je možné získat přímo od veřejnosti či odborníků. Velmi důležité je právě zapojení veřejnosti do zpracovávání těchto dokumentů, protože lidé žijící v daném místě vnímají problémy mnohem intenzivněji a realističtěji, proto je dobré jejich názory a nápady zvážit a případně zapracovat do plánů (Maier a kolektiv, 2012, s. 54).

Povinný obsah územního plánu nalezneme v § 43 odstavci 1 až 3 stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.):

(1) Územní plán má za úkol stanovit základní koncepce rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncept

veřejné infrastruktury, dalším úkolem je vymezení zastavěného území, plochy či koridorů, především zastavitelné plochy a plochy změn v krajině, plochy, které slouží pro veřejně prospěšné stavby a stanovení podmínek pro využití těchto ploch a koridorů.

(2) V územním plánu je možné vymezit plochu či koridor, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno smlouvou s vlastníky pozemků a staveb, které budou zasaženy navrhovaným plánem, povinným obsahem této smlouvy musí být souhlas s tímto plánem, s rozdělením nákladů a prospěchů spojených s jeho realizací, zpracováním územní studie nebo vydáním regulačního plánu.

(3) Územní plán zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování, které musí být v souladu se zásadami územního rozvoje, s politikou územního rozvoje a s územním rozvojovým plánem.

1.3.3 Ekonomické nástroje

Velmi důležitým nástrojem rozvoje obce je také jeho ekonomická (rozpočtová a majetková) činnost. Při tvorbě rozpočtových plánů je nutné pracovat s několikaletým časovým harmonogramem, je tedy potřeba, aby každá obec sestavila rozpočet na nejbližší rok a zároveň by měla sestavit rozpočet nejlépe na 3 až 5 let dopředu. Tento postup je označován jako víceleté rozpočtování. Mezi výhody tohoto postupu patří především: zlepšování dlouhodobého plánování obce, zkvalitňování rozpočtového hospodaření a efektivnější využití peněžních prostředků, omezování vlivu jednorázových příjmů a krátkodobých dotací, obec má rovněž větší možnost zaměření se na hodnocení výkonů (Binek et al., 2010, s. 15-16). Rozpočtu a hospodaření obcí je věnována samostatná kapitola (viz kapitola 1.4).

1.4 Rozpočet a hospodaření obce

Rozpočet je jedním z nejdůležitějších nástrojů finančního řízení obce. Územní rozpočet napomáhá prosazovat zájmy dané lokality, slouží k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, k financování politických programů a zároveň je nástrojem, který napomáhá prosazovat zájmy obyvatelstva žijícího na daném území. **Hospodaření obcí** je závislé na struktuře majetku, daních a dotacích (Vojtíšková, 2018, s. 7).

Rozpočet územního samosprávného celku je finančním plánem, jímž je řízeno financování činností, které daný celek provádí. Rozpočet je vytvářen na rozpočtový rok, který je totožný s kalendářním rokem, je sestavován zpravidla jako vyrovnaný, může být však

sestaven i jako přebytkový, a to v případě, kdy jsou některé příjmy daného roku určeny k využití až v následujících letech. Schodkový rozpočet může být schválen jen ve výjimečných případech, a to pouze v situacích, kdy bude možné schodek uhradit např. finančními prostředky z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem či návratnou finanční výpomocí. Obsahem rozpočtu obce jsou jeho příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití finančních fondů (Pospíšil, Žufan, 2019, s. 101).

Příjmy a výdaje územního rozpočtu se třídí podle rozpočtové skladby, dle které je rozpočet ve většině zemí sestavován na rozpočet **běžný** a **kapitálový**.

Běžný rozpočet je bilancí běžných příjmů a běžných výdajů, které se většinou každoročně opakují (nicméně některé příjmy a výdaje mohou být nahodilé, neopakující se), a které se vztahují k danému rozpočtovému roku (Provazníková, 2015, s. 60).

Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
• daňové: o svěřené daně o sdílené daně o místní daně o správní poplatky (daně)	o všeobecné veřejné služby (veřejná správa…) o veřejný pořádek (policie, hasiči) o vzdělávání o péče o zdraví (veřejné zdravotnictví) o bydlení o komunální služby o výdaje na podnikání o ostatní běžné výdaje (placené pokuty) o placené úroky o běžné dotace jiným rozpočtům
• nedaňové: o uživatelské poplatky za služby o příjmy z pronájmu majetku o příjmy od vlastních neziskových organizací o zisk z podnikání o ostatní	
• přijaté transfery: o běžné dotace ze státního rozpočtu o běžné dotace ze státních fondů od územních rozpočtů o ostatní běžné příjmy (přijaté dary, sankce apod.)	

Zdroj: zpracováno dle (Provazníková, 2015)

Velmi důležitým pojmem pro tuto bakalářskou práci je pojem **místní daň**. Ve většině zemí jsou tyto daně významnými příjmy územních rozpočtů, územní samospráva má v tomto případě stanovenou vyšší zákonnou rozhodovací pravomoc (Peková, 2011, s. 129). Do místních daní řadíme místní (uživatelské) poplatky a daň z nemovitých věcí (Hyman, 2014, s. 612).

Místní poplatky jsou upraveny v zákoně o místních poplatcích, mají fakultativní charakter, zastupitelstvo obce tedy rozhoduje o tom, zda a popřípadě jaké místní poplatky bude na svém území od poplatníků vybírat (Peková, 2011, s. 458). Obec poté vydá obecně závaznou vyhlášku o místních poplatcích, ve které jsou upraveny podrobnosti týkající se výběru daných poplatků, jsou zde také stanoveny konkrétní sazby poplatků, vznik a zánik poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy či případné osvobození od těchto místních poplatků (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 50).

I přesto, že jsou místní poplatky vybírány fakultativně, obce mají veliký zájem na jejich uložení, díky nim mají totiž možnost získat dodatečné příjmy do svých rozpočtů (Dušek a kol., 2019, s. 37).

Dle zákona o místních poplatcích (zákon č. 565/1990 Sb.) rozlišují obce v ČR v současnosti následující druhy poplatků: poplatek ze psů, poplatek z pobytu, poplatek za užívání veřejného prostranství a poplatky za komunální odpad.

Dříve existoval také např. poplatek ze vstupného či poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, tento poplatek byl vybírán za vydání povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do nichž byl jinak vjezd zakázán (zákon č. 565/1990 Sb.). Například v sousedním Slovensku, kde je poplatek označován jako ‚daň za vjazd a zotrvanie vozidla v historickej časti města', je tento poplatek i nadále vybírán za vjezd na území, které je vyznačené jako historická část (Dušek a kol., 2019, s. 41).

Dani z nemovitých věcí a záležitostmi s ní spojenými se bude věnovat kapitola třetí.

Naopak v **kapitálovém rozpočtu** jsou zachyceny příjmy, které jsou spojeny s financováním investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku. Příjmy a výdaje zahrnuté v tomto rozpočtu jsou zpravidla jednorázové. Kapitálový rozpočet by měl sloužit ke shromažďování finančních zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv, protože výdaje spojené s investičními projekty jsou poměrně velké (Provazníková, 2015, s. 61).

Tabulka 3 Schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
o z prodeje majetku o přijaté kapitálové dotace z rozpočtové soustavy o příjmy z půjček o příjmy z emise vlastních obligací o přebytek běžného rozpočtu o dary na investice	o na investice o kapitálové dotace jiným rozpočtům o na nákup obligací, akcií o poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky o splátky dříve přijatých půjček o krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: zpracováno dle (Provazníková, 2015)

2 DAŇOVÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Vymezení daně

Podle Kubátové (2018, s. 15) je daň definována jako *„povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností“*. V minulosti byla řazena do nepravidelných daní např. darovací daň, dědická daň či daň z nabytí nemovitých věcí.

Neúčelovostí se u daně rozumí skutečnost, že není vybírána pro účely financování konkrétního vládního projektu, nýbrž se stává součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, z něhož se následně financují různé veřejné potřeby. Neekvivalentnost vyjadřuje skutečnost, ve které nemá poplatník daně nárok na protihodnotu ve výši, která odpovídá platbě daně (Pospíšilová, 2018).

2.2 Daňový systém v České republice

Začátek daňového systému ČR je spojován se vznikem samostatné České republiky, tedy s 1. lednem 1993. Během let v něm však došlo k mnoha legislativním změnám.

Daňový systém České republiky je velmi podobný daňovým systémům ve většině vyspělých, především evropských, zemích, které stejně jako Česká republika, dělí své daně na daně přímé a nepřímé (viz kapitola 2.4). Příjem z těchto daní tvoří v ČR 90 % příjmů veřejných rozpočtů (Simonidesová, Feranecová, Dudáš Pajerská, 2018, s. 120).

2.3 Funkce daní

Kubátová (2018) řadí k nejdůležitějším funkcím, které mohou daně plnit, tyto funkce: alokační, redistribuční a stabilizační.

Vančurová, Láchová a Zídková (2020) doplňují k předchozím funkcím také funkce fiskální a stimulační.

Alokační funkce je spojována s neefektivitou v alokaci zdrojů, pomocí alokační funkce vloží stát peníze tam, kam jich trh vložil málo (např. do školství), nebo naopak odebere finanční prostředky z míst, kde jich je příliš mnoho. Mezi příčiny tržního selhání patří zpravidla existence veřejných statků, statků pod ochranou, externalit či nedokonalá konkurence.

Redistribuční funkce vychází z toho, že lidé nepovažují rozdělení důchodu a bohatství ve společnosti za zcela spravedlivé. Právě daňový systém by měl napomoci k přesunutí části důchodů a bohatství od bohatších jedinců k těm chudším.

Stabilizační funkce by měla pomoci zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice, jejím úkolem je zajistit dostatečnou zaměstnanost a cenovou stabilitu. S touto funkcí je spojeno mnoho sporů, odpůrci daňové politiky tvrdí, že právě snaha o stabilizaci patří mezi příčiny, které vyvolávají nestabilitu (Kubátová, 2018, s. 19).

Fiskální funkce je považována za funkci primární, jejím úkolem je získávání peněžních prostředků do veřejných rozpočtů (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 11).

Poslední zmíněnou funkcí je funkce stimulační. Ta využívá toho, že daňové subjekty vnímají daně jako újmu, proto nemají problém udělat cokoliv, jen aby svou daňovou povinnost zmírnily. Z tohoto důvodu poskytuje stát subjektům různé daňové úlevy. Mezi tyto daňové úlevy (podpory) můžeme zařadit např. snížení podnikatelského rizika tím, že je subjektům umožněno snížení základu daně z příjmů o ztrátu z podnikání v následujících letech. S touto funkcí je též spojována negativní stimulace, ta je využívána v případě, kdy se snaží stát regulovat spotřebu určitých statků, např. vysoké zdanění alkoholu a cigaret, pomocí kterého se snaží stát chránit zdraví spotřebitelů (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 12).

2.4 Dělení daní

Daně je možné dělit podle různých hledisek. Nejzákladnějším rozdělením daní v daňovém systému ČR je rozdělení na daně přímé a nepřímé. **Přímé daně** jsou ty, které přímo zatěžují poplatníka (typickou přímou daní je daň z příjmů), naopak pro **daň nepřímou** je typické, že ji za nás do státní pokladny odvede prostředník (např. supermarket), zpravidla jsou obsaženy v cenách výrobků a služeb, mezi nepřímé daně řadíme DPH či spotřební daň (Kubátová, 2018, s. 20)

V současné době je daňová soustava České republiky tvořena daněmi z příjmů, majetkovými daněmi (do kterých patřila do roku 2014 také daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitosti), daní z přidané hodnoty, spotřební daní a také ekologickou daní (Simonidesová, Feranecová, Dudáš Pajerská, 2018, s. 120).

Velmi důležitými a významnými příjmy státního rozpočtu jsou daně důchodové (z příjmů), DPH a také spotřební daň, jejímž předmětem zdanění je např. alkohol a tabákové výrobky (Hyman, 2014, s. 520).

Rozdělení daňové soustavy ČR znázorňuje následující schéma:

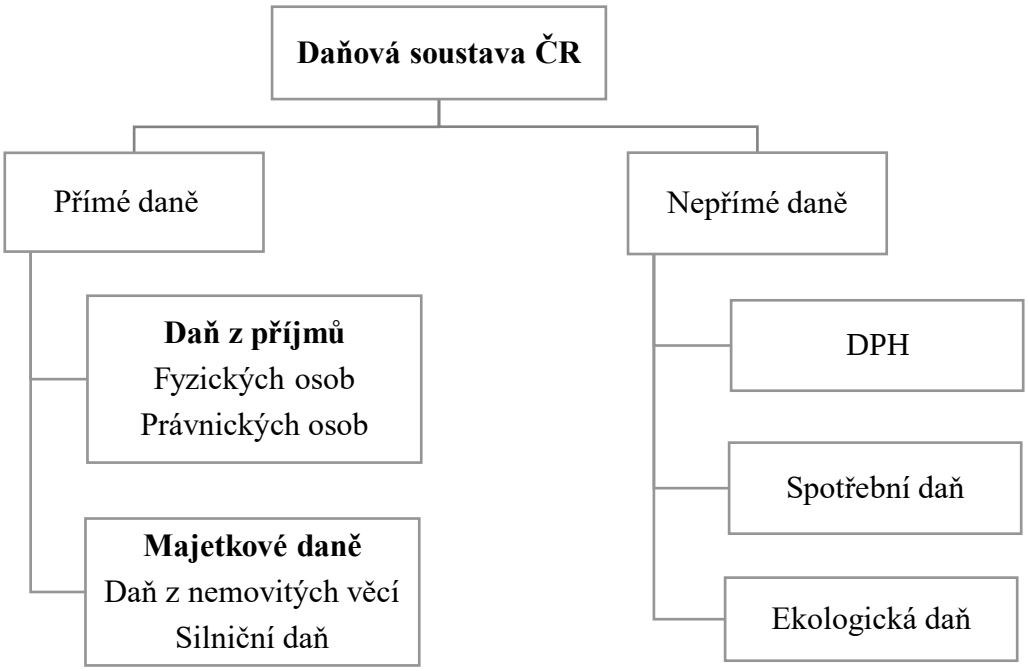

Schéma 2 Daňová soustava

Zdroj: zpracováno dle (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020)

3 MAJETKOVÉ DANĚ

Tématem této bakalářské práce je daň z nemovitých věcí, kterou řadíme do majetkových daní (viz Schéma 2), proto je věnována majetkovým daním samostatná kapitola.

Majetkové daně patří mezi nejstarší druhy daní, v historii byly vůbec prvními přímými daněmi, které byly uplatněny. I přes tuto skutečnost mají v současném daňovém systému pro veřejné rozpočty jen nepatrný význam, protože jsou z pohledu výnosů z přímých daní zastíněny důchodovými daněmi, tedy daněmi z příjmů (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 366). Jak už však bylo zmíněno výše, do majetkových daní řadíme také daně z nemovitých věcí, které bývají významným příjmem do rozpočtu obcí (Novotná, 2015, s. 3).

V minulosti patřila mezi majetkové daně též daň z nabytí nemovitých věcí, která byla spojena s úplatným nabytím nemovitosti na území České republiky. Za poplatníka této daně byl považován nabyvatel vlastnického práva k nemovité věci (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 388). Daň z nabytí nemovitých věcí byla v září roku 2020 zrušena.

3.1 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí, která byla dříve nazývána jako daň z nemovitostí, je upravena v zákoně č. 338/1992 Sb. Podle tohoto zákona je tvořena daní z **pozemků** a daní ze **staveb** a **jednotek**.

Jak už bylo dříve zmíněno, daň z nemovitých věcí je příjmem místních rozpočtů, tato skutečnost je spojena s uplatněním principu prospěchu, který vychází z toho, že vlastník nemovité věci spotřebovává v místě své nemovitosti některé veřejné statky, mezi které patří například veřejné osvětlení, zabezpečení požární ochrany nebo služby policie, proto je vhodné, aby vlastník nemovitosti platil za svoji spotřebu ekvivalentní náhradu, kterou představuje právě daň z nemovitých věcí (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 367).

Daň z nemovitých věcí má v České republice (stejně jako v mnoha dalších evropských zemích) obligatorní povahu, obec tedy nemá právo rozhodovat, zda bude daň na jejím území zavedena, či nikoliv. V tomto se liší daň z nemovitých věcí od místních poplatků, které mají povahu fakultativní a obec smí tedy sama rozhodnout, zda a popřípadě jaké místní poplatky zavede. Do pravomocí obce v oblasti nemovitých věcí však spadá možnost rozhodování o zavedení místního koeficientu, mohou upravovat výši základního koeficientu a také mají právo poskytnout osvobození od daně pro nemovitosti, které byly dotčeny mimořádnou událostí, zejména živelní pohromou (Radvan, 2012, s. 144).

Osoba, která má povinnost hradit daň, je označována jako poplatník. Poplatníkem daně z nemovitých věcí je buď vlastník, tedy fyzická či právnická osoba, nebo stavebník, v případě, že je pozemek zatížen právem stavby. Nájemce nemovité věci je poplatníkem jen v případech vymezených zákonem (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 368).

3.1.1 Daň z pozemků

Jak už vychází ze samotného názvu, předmětem daně z pozemků jsou pozemky nacházející se na území České republiky, tyto pozemky musí být evidovány v katastru nemovitostí. Za pozemek se považuje ohraničená část zemského povrchu znázorněného v katastrální mapě, která je vedena katastrálními úřady. Každý pozemek má své číselné označení (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 369).

Zákon o dani z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992) upravuje následující druhy pozemků:

- zemědělskou půdu, do které řadíme:
  - ornou půdu, chmelnice, vinice, zahrady a ovocné sady
  - trvalé travní porosty, hospodářské lesy a rybníky, ve kterých probíhá intenzivní a průmyslový chov ryb
- nezemědělskou půdu, do které patří:
  - zpevněné plochy, které jsou využívány k podnikatelským účelům (např. průmysl, stavebnictví či doprava)
  - stavební pozemky
  - ostatní plochy
  - zastavěné plochy a nádvoří

V tomto zákoně jsou též stanoveny situace, ve kterých budou určité pozemky osvobozeny od této daně.

Podle výše uvedeného zákona (zákon č. 338/1992 Sb.) činí základní sazba u orných půd, chmelnic, vinic, zahrad a ovocných sadů 0,75 %, u trvalých porostů, hospodářských lesů a rybníků je naopak tato sazba 0,25 %.

Naopak nezemědělské pozemky mají sazbu uvedenou v korunách za 1 m^2. U zpevněných ploch, které jsou využívány pro zemědělskou prvovýrobu, lesní či vodní hospodářství činí sazba 1 Kč, u zpevněných ploch, které jsou využívány pro průmysl,

stavebnictví, dopravu a další činnosti uvedené v § 6 (zákon č. 338/1992 Sb.) činí sazba 5 Kč. Sazba u zastavěných ploch a nádvoří a u ostatních ploch pak činí 0,20 Kč.

Stavební pozemky mají sazbu 2 Kč za m^2, zde je však při výpočtu daně nutné vynásobit tuto sazbu ještě základním koeficientem podle velikosti obce (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 377).

Tabulka 4 Základní koeficient podle velikosti obce

Velikost obce	koeficient
obce do 1 000 obyvatel	1,0
1 001 až 6 000 obyvatel	1,4
6 001 až 10 000 obyvatel	1,6
10 001 až 25 000 obyvatel	2,0
25 001 až 50 000 obyvatel	2,5
obce nad 50 000 obyvatel, statutární města, Františkovy Lázně, Luhačovice, Mariánské Lázně a Poděbrady	3,5
Praha	4,5

Zdroj: zpracováno dle (zákon č. 338/1992 Sb.)

Zde mohou obce využít již zmíněnou pravomoc v rozhodování o výši základního koeficientu. Obec má v tomto případě možnost pomocí obecně závazné vyhlášky zvýšit svůj základní koeficient o jednu kategorii nebo naopak tento koeficient o jednu až tři kategorie snížit. Koeficient, který náleží Praze, je možné zvýšit jen na maximální hodnotu 5,0 (zákon č. 338/1992 Sb.).

3.1.2 Daň ze staveb a jednotek

Podle zákona o dani z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992) jsou předmětem této daně dokončené nebo užívané zdanitelné stavby (budovy a inženýrské stavby) a zdanitelné jednotky, které se nacházejí na území České republiky.

Stejně jako u daně z pozemků určí zákon o dani z nemovitých věcí i v tomto případě situace, kdy jsou stavby a jednotky od daně osvobozeny. Přesný výčet osvobozených staveb a jednotek se nachází v § 9 zákona o dani z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992 Sb.).

Za základ daně u zdanitelných staveb je považována zjištěná výměra zastavěné plochy nadzemní části stavby, tato výměra je uváděna v m^2. V případě staveb se tedy hledí pouze na půdorys stavby, nikoliv na počet podlaží (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 379).

Naopak u zdanitelných jednotek je základem daně upravená podlahová plocha, za kterou se považuje výměra podlahové plochy vyjádřené v m^2, kterou je potřeba vynásobit koeficientem, jenž vyjadřuje podíl dalšího vlastníka na jednotlivých společných částech domu a také podíl na pozemku, který k dané jednotce náleží (zákon č. 338/1992 Sb.).

Zákon (zákon č. 338/1992 Sb.) rozlišuje následující dva druhy koeficientů:

- koeficient 1,22, jedná-li se o zdanitelnou jednotku v budově bytového domu nebo je-li její součástí podíl na pozemku,
- koeficient 1,20, který se použije v ostatních případech.

Tabulka 5 Základní sazby daně

Zdanitelné jednotky a stavby	Sazba za m^2
obytný dům příslušenství k obytnému domu přesahující 16 m^2	2 Kč 2 Kč
budova pro rodinnou rekreaci budova, která má doplňkovou funkci k těmto budovám	6 Kč 2 Kč
garáž	8 Kč
podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství	2 Kč
podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě a ostatních druzích podnikání	10 Kč
ostatní zdanitelné stavby	6 Kč
ostatní zdanitelné jednotky	2 Kč

Zdroj: zpracováno dle zákona (zákon č. 338/1992 Sb.)

V případě zdanitelných staveb, tedy obytných domů, budov pro rodinnou rekreaci, garáží a ostatních zdanitelných staveb se základní sazby za 1 m^2 zvyšují o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží, pokud přesahuje zastavěná plocha tohoto podlaží dvě třetiny celkové zastavené plochy nebo pokud přesahuje jednu třetinu zastavěné plochy u staveb, které slouží k podnikání.

Základní sazba u obytných domů, jejich příslušenství a u ostatních zdanitelných jednotek musí být vynásobena základním koeficientem podle počtu obyvatel, který je shodný s koeficienty z daně z pozemků (viz Tabulka 4). I v tomto případě mají obce možnost dané

koeficienty upravit podle pravidel, která jsou též shodná s daní z pozemků (zákon č. 338/1992 Sb.).

Pro budovy, které slouží pro rodinnou rekreaci, podnikání či garáže je uplatněn také koeficient 1,5, tento koeficient může obec stanovit v rámci obecně závazné vyhlášky. Pokud se tyto budovy kromě garáží nacházejí v národních parcích či zónách chráněné krajinné oblasti, pak je navíc využíván koeficient 2, kterým se sazba, která je již upravena o předchozí koeficienty (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 385).

3.1.3 Místní koeficient

S pravomocí obce ovlivnit daň z nemovitých věcí souvisí též místní koeficient. Ten může stanovit obec od roku 2009 obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovité věci nacházející se na území celé obce nebo pro všechny nemovité věci, které se nacházejí na území jednotlivých částí dané obce. Obec může stanovit jeden místní koeficient v rozmezí 1,1 až 5. Tento místní koeficient musí být určen s přesností na jedno desetinné místo. Místním koeficientem se poté vynásobí daň za poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných staveb či zdanitelných jednotek (zákon č. 338/1992 Sb.).

Jak uvádí Novotná (2015), místní koeficient není možné použít při výpočtu daně ze zemědělské půdy, tedy z pozemků používaných jako orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty. V tomto případě je totiž za základ daně považována cena půdy, z tohoto důvodu se předpokládá, že výše výsledné daně je závislá na reálné ceně daného pozemku a pro navýšení daně neexistuje ekonomický důvod.

4 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

Rozpočtové určení daní (RUD) můžeme definovat jako systém, který přerozděluje daňové příjmy mezi stát, kraje a obce, tedy určuje, do jakého rozpočtu určitá daň nebo její část plyne. Rozpočtové určení daní je upraveno v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) (Pospíšil, Žufan, 2019, s. 101).

S tématem RUD jsou spojeny dva důležité pojmy, **svěřené** a **sdílené daně**. V případě svěřených daní plynou veškeré příjmy příslušných daní pouze do rozpočtu obcí, typicky se jedná o daň z nemovitých věcí, kdy výnos z této daně plyne přímo do rozpočtu obce, ve které se daná nemovitost nachází. Od 90. let jsou pak ve větší míře využívány daně sdílené. V případě sdílených daní se stanoví podíl na celostátně vybíraných daních, tento podíl je poté příjmem rozpočtu obce. Mezi sdílené daně patří zejména důchodové daně či DPH (Peková, 2011, s. 242).

Struktura daňových příjmů obcí prošla od vzniku samostatné České republiky určitým vývojem. Tento vývoj můžeme rozdělit na následující 3 etapy:

- od roku 1993 do roku 1995,
- od roku 1996 do roku 2000,
- od roku 2001 po současnost (Provazníková, 2015, s. 109).

4.1 Vývoj v letech 1993 až 1995

Se vznikem samostatné České republiky byla přijata také nová daňová soustava, na jejímž základě se stala příjmem územních rozpočtů daň z příjmů fyzických osob. Díky nové daňové soustavě získaly obce do svého rozpočtu 100% výnos daně z příjmů FO ze samostatné výdělečné činnosti (tento výnos plynul do rozpočtu té obce, ve které měl podnikatel své trvalé bydliště) a podíl na výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti, který tvořil sdílený příjem obcí a okresních úřadů. V roce 1993 se dělil tento podíl v poměru 40 % pro obce a 60 % pro okresní úřady, v roce 1994 byl tento podíl rozdělen na 50 % ku 50 % a v roce 1995 bylo obcím přidáno 5 %, výnos se tedy zvýšil na 55 %, a okresním úřadům se naopak výnos o 5 % snížil, po změně činil tedy 45 %. Od roku 1994 byl příjmem obce, která byla sama poplatníkem daně z příjmů právnických osob, také 100% výnos daně z příjmů PO (Provazníková, 2015, s. 110).

Během této etapy se stal příjmem obecního rozpočtu také 100% výnos daně z nemovitých věcí, tato daň zůstala příjmem obce i v současnosti (Havlena, 2010).

Vazba výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti na celookresní výnos zapříčinila vznik podstatných rozdílů v meziokresních daňových příjmech. Obce, které byly charakteristicky téměř totožné, získávaly různou výši daňových příjmů v přepočtu na obyvatele, a to jen z toho důvodu, že se každá obec nacházela v jiném okresu. Problém nastal také u daně z příjmů samostatně výdělečných osob, místo trvalého bydliště podnikatele nebylo totiž vždy stejné s místem provozování podnikatelské činnosti, z tohoto důvodu vznikala mezi obcemi konkurence v přetahování o trvalé bydliště podnikatele. Tyto problémy vedly k přijetí novely (Provazníková, 2015, s. 114-115).

4.2 Vývoj v letech 1996 až 2000

V roce 1996 proběhlo přijetí již výše zmíněné novely rozpočtových pravidel, která měla za následek snížení podílu obcí na celookresním výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti na 30 %. Tato novela naopak přiznala obcím 20 % výnosu daně z příjmů PO, která byla rozdělována na základě počtu obyvatel (Sdružení místních samospráv ČR, 2022).

V roce 1997 byly do daňových příjmů zařazeny také sankční poplatky, které souvisely s životním prostředím.

Cílem novely z roku 1996 mělo být aspoň částečné přispění k většímu propojení daňových příjmů obcí a ekonomické aktivity podnikatelů, zároveň měla zamezit zvětšování rozdílů mezi obcemi a okresy. Postupem času se však ukázalo, že tato novela neodstranila nerovnoměrný daňový výnos obcí v daných územích a nadále přetrvávala konkurence mezi malými obcemi, které stále bojovaly o trvalé bydliště podnikatelů (Provazníková, 2015, s. 115 a 117).

4.3 Vývoj v letech 2001 až po současnost

V roce 2001 byl přijat úplně nový zákon o RUD. Ten měl za příčinu změnu rozdělování výnosů sdílených daní do podoby, jakou známe dnes. Obcím nově připadlo 20,59 % z celostátního výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti a samostatně výdělečné činnosti, daně z příjmů FO vybírané srážkou, daně z příjmů PO a daně z přidané hodnoty (Sdružení místních samospráv ČR, 2022). Podíl 20,59 % byl přidělen podle počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel, výsledný podíl byl upraven přepočítacím koeficientem, který byl stanoven v zákoně (Provazníková, 2015, s. 118).

K další úpravě zákona o RUD došlo už v roce 2002, kdy se přidaly, k již existujícím podílům obce na sdílených a svěřených daní, také daně z příjmů FO ze závislé činnosti z 60%

podílu státu a 1,5 % z celostátního výnosu DPFO ze závislé činnosti, který byl zjištěn podílem počtu zaměstnanců na území obce k celkovému počtu zaměstnanců v ČR.

Další úprava proběhla až v roce 2008. Novela zákona o RUD zvýšila podíl z 20,59 % na 21,4 %. Tato novela také přinesla zvláštní úpravu pro Prahu, Brno, Ostravu a Plzeň. Zásadní změnou však prošly velikostní kategorie, které se snížily ze 14 na 4 a zároveň se snížil progres koeficientů.

V roce 2012 proběhla důchodová reforma, která s sebou přinesla další novelu zákona o RUD. Od roku 2013 byly sníženy podíly obcí na výnosu DPH na 20, 83 %, naopak podíl na ostatních sdílených daních byl zvýšen na 23,58 %. Zároveň bylo přidáno nové přepočítávací kritérium, které zahrnovalo počet dětí a žáků, které navštěvují školu zřízenou obcí.

Další novely proběhly také v roce 2016, 2017 a 2018. V roce 2018 byly sjednoceny podíly všech sdílených daní včetně DPH na 23,58 % a začala být přikládána větší váha kritériu počtu dětí a žáků v přepočítávacím výpočtu, a to ze 7 % na 9 % (Sdružení místních samospráv ČR, 2022).

V roce 2020 proběhla zatím poslední novela zákona o rozpočtovém určení daní, která navýšila podíly obcí na 25,84 %, u krajů pak na 9,78 % (zákon č. 243/2000 Sb.). Současné rozpočtové určení daní k 1. lednu 2022 znázorňuje Schéma 3.

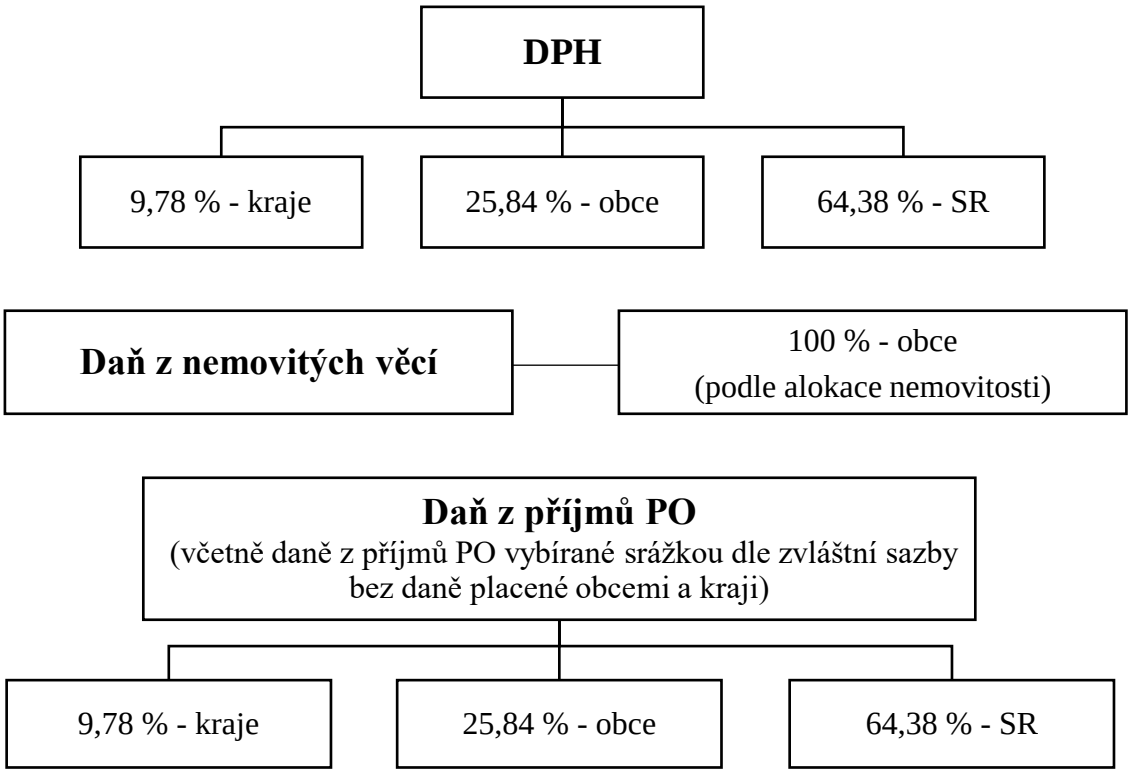

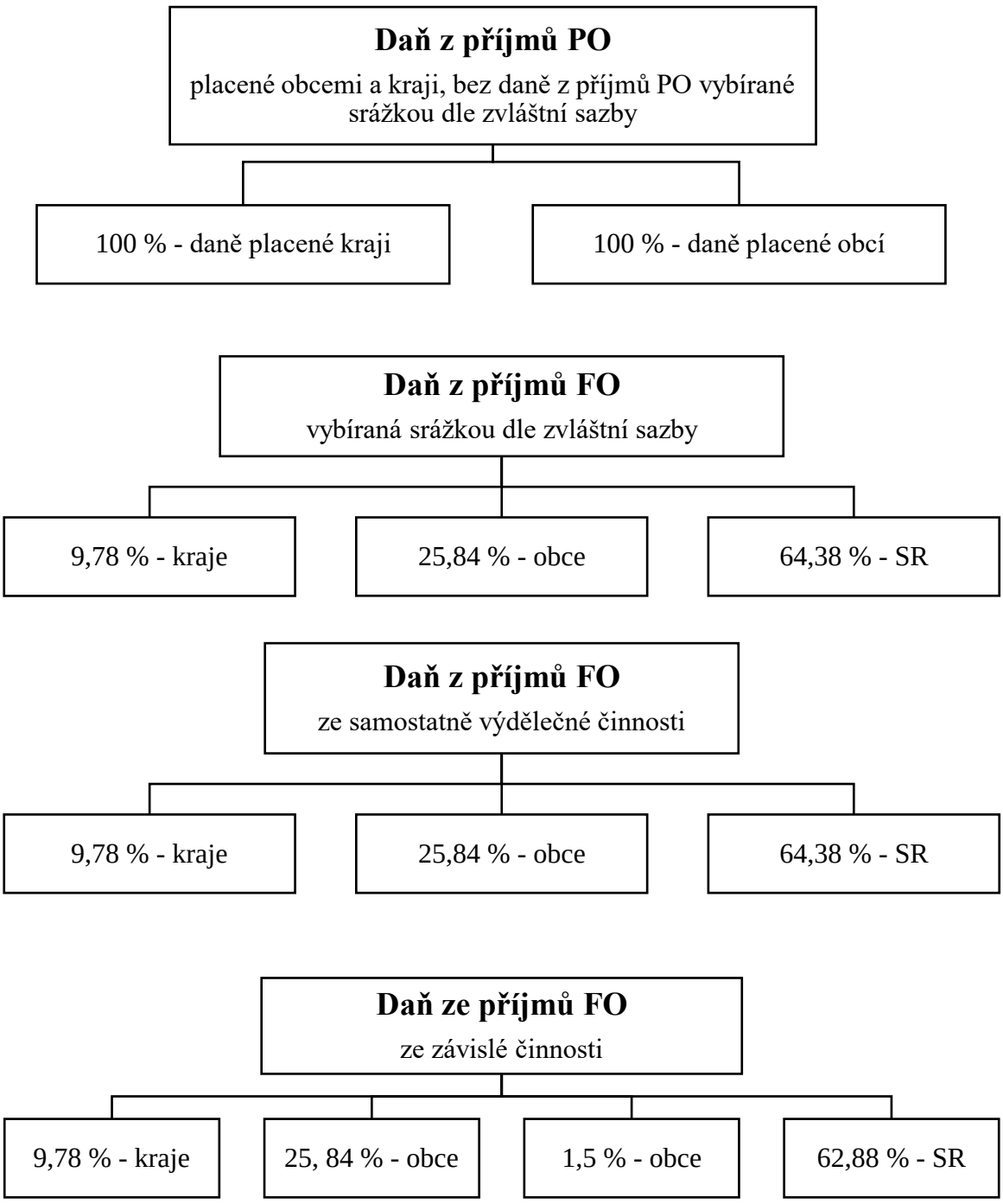

Schéma 3 Rozpočtové určení daní

Zdroj: zpracováno dle (Finanční správa, 2022)

5 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ VÝŠE MÍSTNÍHO A ZÁKLADNÍHO KOEFICIENTU VE VYBRANÝCH MĚSTECH

5.1 Cíl a metodika výzkumu

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit stanovení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech České republiky. Právě daň z nemovitých věcí je jednou z mála daní, kterou si v prostředí České republiky mohou určovat jednotlivá města do určité míry sama pomocí základního a místního koeficientu. Stanovení těchto koeficientů slouží nejen jako nástroj pro zvýšení příjmů do rozpočtu obcí, ale zároveň se jedná o jeden z nástrojů, kterým lze stimulovat rozvoj města.

Na základě teoretické části práce a pro naplnění jejího cíle byly stanoveny následující hypotézy:

H_1: Počet obcí, které nevyužívají místní koeficient je vyšší než počet obcí, které tento koeficient využívají.

H_2: Počet obcí využívajících pravomoc ovlivnění výše základního koeficientu je vyšší než počet obcí, které tuto pravomoc nevyužívají.

H_3: Obce s místním koeficientem mají vyšší podíl DNV na investičních výdajích než obce bez tohoto koeficientu.

Pro ověření hypotéz byly vybrány obce, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností (ORP) nacházející se v regionu soudržnosti NUTS2 Severovýchod. Na území tohoto regionu se nachází čtyřicet měst vykonávajících v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností. Tato města leží v Královéhradeckém, Pardubickém a Libereckém kraji.

Primárním cílem praktické části je analýza výše místního a základního koeficientu ve vybraných městech. Data týkající se analýzy koeficientů byla čerpána především z obecně závazných vyhlášek jednotlivých obcí. Ve výjimečných případech, kdy nebylo možné vyhlášku najít (např. Jaroměř), sloužil jako zdroj dat katastr nemovitostí ve spojení s daňovým portálem Moje daně, ve kterém je možné vyhledávat aktuální koeficienty pro podání k dani z nemovitých věcí podle názvu obce, čísla popisného a čísla parcelního.

Výstupem analýzy výše místního koeficientu ve vybraných městech jsou tabulky, z kterých vyplývá, zda daná obec využívá místní koeficient, výše tohoto koeficientu, případně, kdy byl tento koeficient zaveden. Pro časovou náročnost analýzy základního koeficientu byla vybrána pouze krajská města NUTS II Severovýchod, tedy Pardubice, Hradec Králové a Liberec. I v tomto případě byly z dat nacházejících se v obecně závazných vyhláškách a v zákoně o dani z nemovitých věcí vytvořeny tabulky, které porovnávají výši koeficientu podle zákona s reálným koeficientem, který vybrané krajské město využívá.

Dalším velmi důležitým zdrojem pro získání potřebných údajů je specializovaný informační portál Ministerstva financí, který nese název MONITOR. Na tomto portálu jsou dostupné například rozpočty všech organizačních složek státu či rozpočty veškerých obcí v České republice od roku 2010 do konce roku 2021. Z těchto rozpočtů byla čerpána data týkající se investičních výdajů (na portálu vedeny jako kapitálové výdaje) a příjmů z daně z nemovitých věcí (na portálu jako majetkové daně) vybraných obcí. Tato data sloužila ke zjištění podílu majetkových daní na investičních výdajích. Při výpočtu byl využit vzorec: $\frac{majetkové\ daně}{investiční\ výdaje}$.

Následně byly z výsledků výpočtů vytvořeny grafy, které znázorňují, jak se během vybraných let měnil podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích. Z těchto grafů byly poté vybírány největší výkyvy podílů, které byly pomocí veřejně dostupných informací, především na webových stránkách daných měst, analyzovány a vyhodnocovány.

5.2 Region soudržnosti

Regiony soudržnosti jsou zřizovány především pro potřeby, které jsou spojené s koordinací a realizací hospodářské politiky a sociální soudržnosti. Slouží tedy zejména pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie (NAVIGA4, 2022). Právě EU využívá pro účely regionální politiky systém, pomocí kterého rozděluje jednotlivé členské země do tří úrovní statistických jednotek podle počtu obyvatel, které jsou označovány jako NUTS. Pro čerpání z fondů Evropské unie jsou využívány především regiony na úrovni NUTS II (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022).

V České republice existuje podle zákona č. 248/2000 Sb., Zákon o podpoře regionálního rozvoje, osm regionů soudržnosti NUTS II:

- Praha, vymezený územím hlavního města Prahy,
- Střední Čechy, vymezený územím Středočeského kraje,

- Jihozápad, vymezený územím Jihočeského a Plzeňského kraje,
- Severozápad, vymezený územím Jihočeského a Plzeňského kraje,
- Severovýchod, vymezený územím Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého kraje,
- Jihovýchod, vymezený územím Jihomoravského kraje a kraje Vysočina,
- Střední Morava, vymezený územím Olomouckého a Zlínského kraje,
- Moravskoslezsko, vymezený územím Moravskoslezského kraje.

5.2.1 NUTS2 Severovýchod

Území statistické jednotky NUTS II Severovýchod je tvořeno Pardubickým, Královéhradeckým a Pardubickým krajem. Celkem se na tomto území nachází 13 okresů, 40 obcí s rozšířenou působností a 82 obcí s pověřeným obecním úřadem. Rozloha oblasti NUTS II Severovýchod činí přibližně 12 441 km^2 a žije zde zhruba jeden a půl milionu obyvatel, díky čemuž patří tento region soudržnosti mezi tři největší regiony soudržnosti v republice (Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, 2009).

5.3 Pardubický kraj

Obrázek 1 Mapa – Pardubický kraje

Zdroj: PardubiceDnes.cz, 2022

Pardubický kraj je se svými 4 519 km^2 pátým nejmenším krajem v České republice, jeho rozloha tvoří přibližně 5,7 % rozlohy celé ČR. Je tvořen ze 4 okresů – Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí a Pardubice, které jsou zároveň krajským městem.. Na území tohoto kraje se nachází 451 obcí, z toho 15 obcí má status obce s rozšířenou působností. Mezi tyto ORP patří Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto a Žamberk. Ke konci března 2022 žilo podle Českého statistického úřadu na území Pardubického kraje okolo 514 000 obyvatel. V předchozích letech docházelo v tomto kraji k nepříznivému ekonomickému vývoji z důvodu útlumu bytové výstavby v letech 2012 až 2015, v posledních letech však dochází k postupnému zvyšování počtu dokončených bytů, což také vede k postupnému zvyšování příjmů z daně z nemovitých věcí (Český statistický úřad, 2020).

Místní koeficient ve vybraných městech Pardubického kraje

Jak již bylo řečeno, pro analýzu místního koeficientu byla vybrána města, která vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností. Takových měst se nachází na území Pardubického kraje celkem 15. Místní koeficient používá v současné době 5 z nich, což tvoří 33 % z celkového počtu měst vykonávajících v přenesené působnosti činnosti ORP na daném území. Většina obcí zdůvodňuje zavedení koeficientu tím, že jim dodatečné příjmy získané právě z místního koeficientu pomáhají ve vypořádávání se s výpadkem na příjmové stránce rozpočtu nebo jim pomáhají více investovat do rozvoje jejich území.

Využití místního koeficientu ve vybraných obcích Pardubického kraje znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 6 Využití místního koeficientu v obcích Pardubického kraje

Pardubický kraj	Využívá místní koeficient?	Výše místního koeficientu	Rok zavedení koeficientu
Česká Třebová	NE	1	
Hlinsko	NE	1	
Holice	NE	1	
Chrudim	NE	1	
Králíky	NE	1	
Lanškroun	NE	1	
Litomyšl	ANO	3	2020
Moravská Třebová	NE	1	
Pardubice	ANO	2	2009
Polička	ANO	2	2009
Přelouč	NE	1	
Svitavy	NE	1	
Ústí nad Orlicí	ANO	2	2020
Vysoké Mýto	NE	1	
Žamberk	ANO	2	2012

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek jednotlivých obcí

U obcí, které nevyužívají na svém území místní koeficient, uvádí Finanční správa koeficient ve výši 1.

Obce, které se rozhodly zavést na svém území místní koeficient, během let jeho výši nijak neměnily. Výjimkou je obec Litomyšl, která zavedla v roce 2012 místní koeficient ve výši 2, v roce 2020 ho však zvýšila na 3. Podle starosty Litomyšle vedla tato změna k navýšení

příjmů z daně z nemovitých věcí o přibližně 10 milionů korun ročně, které chce město Litomyšl využívat do fondu oprav.

Výjimkou jsou také obce Chrudim a Svitavy. Tyto obce se rozhodly pro stanovení místního koeficientu jen na konkrétní rok. Chrudim ve své obecně závazné vyhlášce taxativně vymezila, že stanovuje místní koeficient jen pro rok 2012. Naopak Svitavy ve své obecně závazné vyhlášce, která nabyla účinnosti 1. ledna 2009, místní koeficient ve výši 2 sice stanovily, avšak v roce 2010 vešla v účinnost nová obecně závazná vyhláška, ve které byl místní koeficient zrušen.

Obce, které zavedly místní koeficient v roce 2009, se snažily reagovat především na dopady světové hospodářské krize, která měla podle rozpočtů většiny vybraných obcí vliv na propad jejich celkových příjmů. Následkem toho nebyly obce schopné financovat své výdaje a v mnohých případech vykazovaly rozpočty na konci roku nemalé ztráty. Zavedením koeficientu se tyto ztráty podařilo alespoň částečně snížit.

Výše základního koeficientu v krajském městě Pardubice

Stejně jako u koeficientu místního, i zde má obec možnost využít pravomoc pro úpravu výše tohoto koeficientu, buď pro celé území obce nebo pro každou část obce zvlášť. Na rozdíl od místního koeficientu, kde byla tato možnost stanovení pro jednotlivé části zavedena až od roku 2021 a většina obcí ji zatím nevyužila, u základního koeficientu využívá tuto možnost velká část obcí. Z tohoto důvodu byla pro analýzu výše základního koeficientu vybrána jen krajská města.

Využití základního koeficientu pro statutární město Pardubice znázorňuje tato tabulka:

Tabulka 7 Výše základního koeficientu v Pardubicích

Základní koeficient podle zákona		**Reálný základní koeficient v obci**	
pozemky	stavby	pozemky	stavby
3,5	3,5	4,5	2,5 – 3,5

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek a zákona o dani z nemovitých věcí

Podle zákona o dani z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992 Sb.) je stanoven základní koeficient ve statutárních městech pro všechny pozemky i stavby ve výši 3,5 (viz Tabulka 4). Město Pardubice se rozhodlo využít zákonem stanovenou pravomoc pro úpravu výše tohoto koeficientu.

Z tabulky vyplývá, že pro všechny pozemky nacházející se na území města byl koeficient zvýšen o jednu kategorii, tedy z 3,5 na 4,5. V případě koeficientu pro stavby využívá město možnost stanovení různých výší koeficientu pro jednotlivé části obce. Podle obecně závazné vyhlášky statutárního města Pardubice je koeficient 2,5 stanoven pro části: Černá za Bory, Dražkovice, Drozdice, Hostovice, Lány na Důlku, Mnětice, Nemošice, Opočínek, Popkovice, Semtín, Staré Čívice a Staročernsko. Koeficient 3,5 je používán podle obecně závazné vyhlášky pro Pardubice, Nové Jesenčany, Ohrazenice, Pardubičky, Rosice nad Labem, Studánku, Svítkov a Trnovou. Vyšší koeficient, tedy 3,5, je využíván především pro ty části území, které se nacházejí v blízkosti centra statutárního města, na těchto územích dochází také na rozdíl od okrajových částí města k častějším investicím do rozvoje.

Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích

Jak už bylo výše zmíněno, většina měst v České republice zavedla místní koeficient z důvodu zvýšení příjmů do svého rozpočtu či z důvodu zlepšení rozvoje svého území. Následující graf znázorňuje podíly daně z nemovitých věcí na investičních výdajích od roku 2010 do roku 2021. Pro snadnější porovnání podílů mezi jednotlivými městy jsou data znázorněna nejprve v jednom společném grafu.

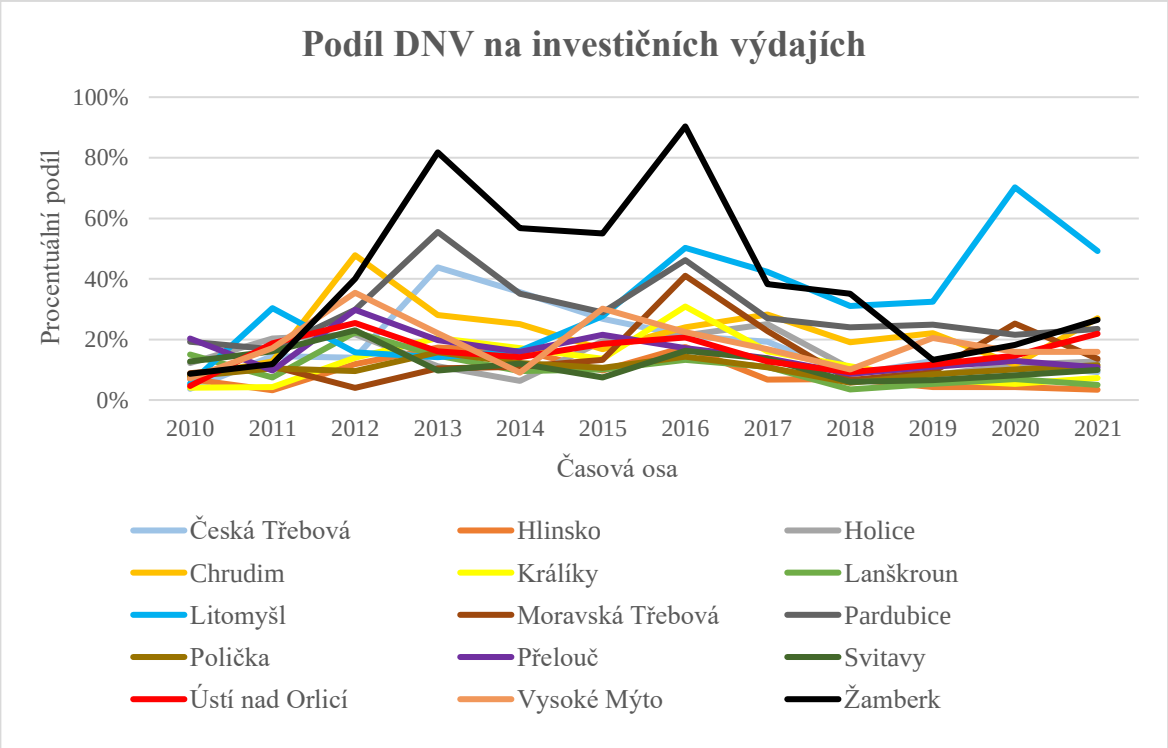

Graf 1 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích

Zdroj: vlastní zpracování dle MONITOR

Největší výkyvy podílů daně z nemovitých věcí na investičních výdajích během sledovaných let vykazuje podle grafu město Žamberk, Pardubice a Litomyšl.

Pro přehlednější znázornění jsou zde vloženy samostatně grafy podílů měst, které zaznamenaly podle předešlého grafu největší výkyvy podílů za sledované období.

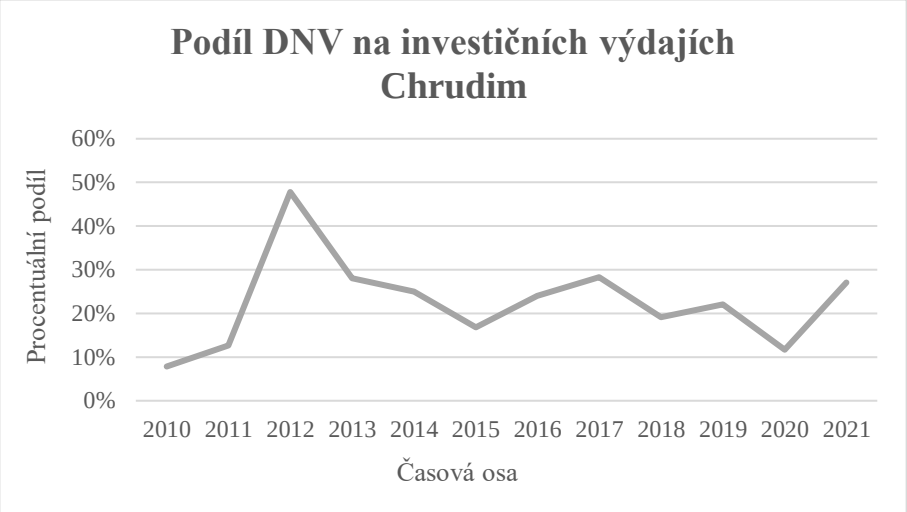

Graf 2 Podíl DNV na investičních výdajích – Chrudim

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

V roce 2012 zaznamenalo velký nárůst podílu také město Chrudim (viz Graf 2), které se rozhodlo pouze pro rok 2012 stanovit místní koeficient ve výši 2, zároveň v tomto roce město neinvestovalo do rozvoje tolik peněžních prostředků jako v jiných letech.

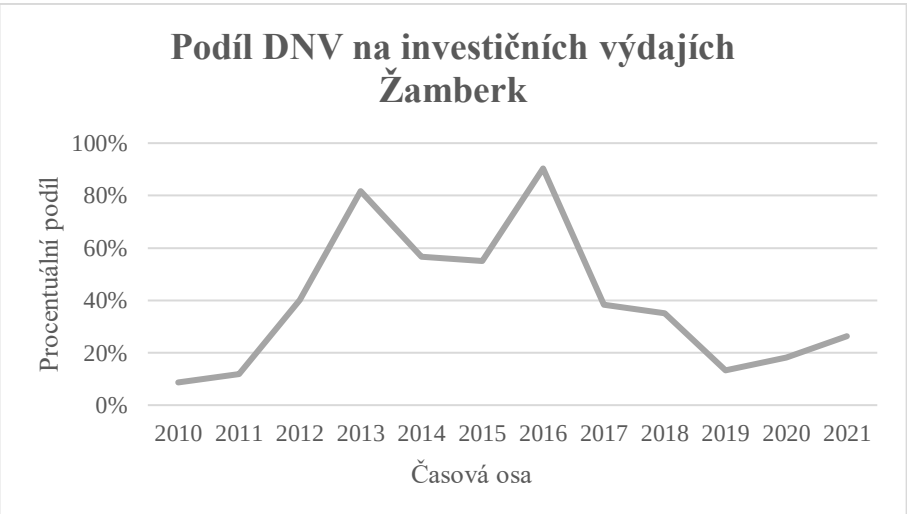

Graf 3 Podíl DNV na investičních výdajích – Žamberk

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

Město Žamberk zavedlo v roce 2012 místní koeficient ve výši 2, jeho příjmy z daně z nemovitých věcí se zvýšily tedy na částku pohybující se okolo 10 milionů korun. Podle rozpisu investičních akcí na stránkách města byla většina investic v roce 2013 financována alespoň částečně ze státních fondů, proto nevykazoval Žamberk v tomto roce vysoké investiční výdaje. Obdobná situace probíhala též v roce 2016. Změna přišla v roce 2017, kdy investovalo město přes pět milionů Kč do opravy mostu do Polska, v dalších letech, jak znázorňuje Graf 3, docházelo k postupnému snižování podílu daně z nemovitých věcí v důsledku zvyšování investic do rozvoje města (Město Žamberk, 2022).

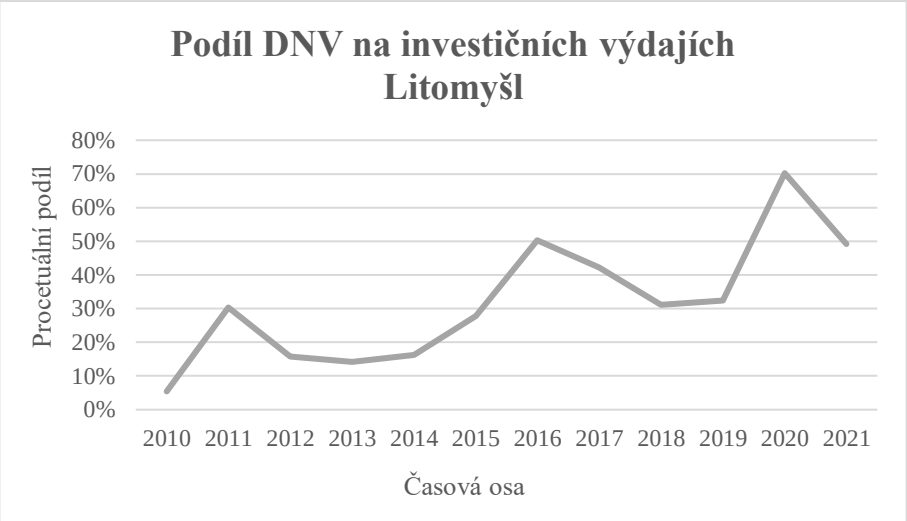

Graf 4 Podíl DNV na investičních výdajích – Litomyšl

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

V roce 2020 dosáhl podíl daně z nemovitých věcech na investičních výdajích v Litomyšli 70 % (viz Graf 4). Důvodem bylo zvýšení místního koeficientu z původních 2, které zavedla Litomyšl v roce 2012, na 3. Tento krok vedl ke zvýšení příjmů daně z nemovitých věcí na téměř 31 milionů korun, naopak investice na rok 2020 činily oproti uplynulým rokům pouze necelých 44 milionů korun. V roce 2021, jak znázorňuje graf, došlo k opětovnému zvýšení investičních výdajů, což vedlo ke snížení podílu.

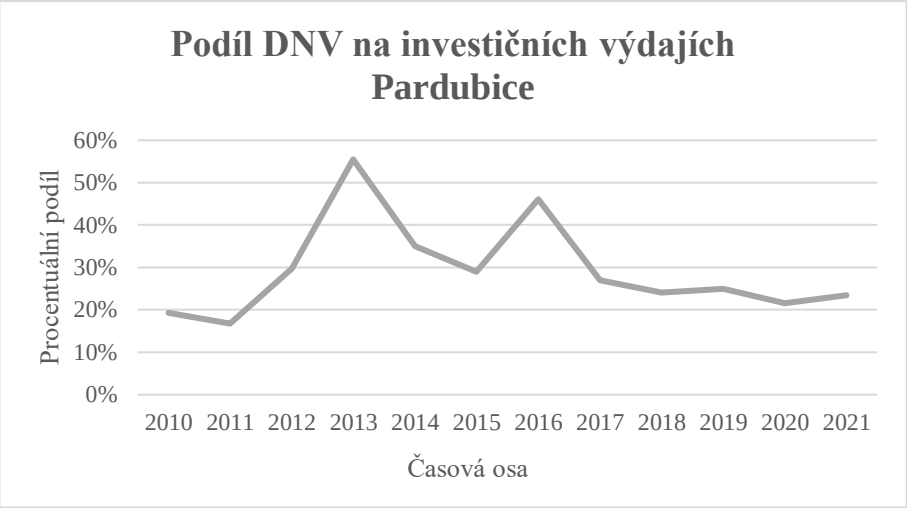

Graf 5 Podíl DNV na investičních výdajích – Pardubice

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

V roce 2013 a 2016 dosáhlo velkých podílů DNV na investičních výdajích i krajské město Pardubice. Na rozdíl od předchozích let, kdy činily investiční výdaje částky pohybující se okolo 1 miliardy korun, v roce 2013 se investiční výdaje města pohybovaly pouze okolo 244 milionů korun, v roce 2016 okolo 300 milionů korun. Důvodem byla nejistota z výše příjmů do rozpočtu obce způsobená změnami v rozpočtovém určení daní. V roce 2013 došlo novelou zákona o rozpočtovém určení daní ke snížení podílu obcí na výnosu DPH, v roce 2016 pak došlo ke sjednocení podílu na sjednocených daních. Jak znázorňuje graf, podíly dosáhly v obou letech přibližně 50% podílu, v posledních letech však investice města opět vzrůstají, což vede k postupnému klesání křivky na grafu.

5.4 Královéhradecký kraj

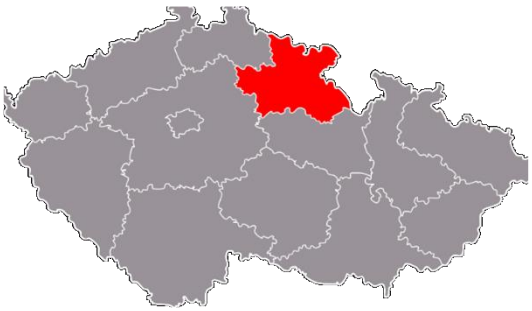

Obrázek 2 Mapa – Královéhradecký kraj

Zdroj: kralovehradecky.jex.cz, 2022

Královéhradecký kraj je se svou rozlohou 4 759 km^2 na 9. místě v celkovém pořadí krajů a jeho rozloha tvoří přibližně 6 % rozlohy České republiky. Je tvořen 5 okresy, do kterých spadá Hradec Králové, Náchod, Jičín, Trutnov a Rychnov nad Kněžnou. Na území tohoto kraje se nachází 448 obcí, z nichž má 15 status obce s rozšířenou působností. Řadíme do nich Broumov, Dobrušku, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí a Hradec Králové, který je zároveň krajským městem.

V Královéhradeckém kraji žije v současné době přibližně 550 000 obyvatel. Tento kraj je označován jako kraj s velmi dobře rozvinutým cestovním ruchem, neboť pohoří Krkonoše, které se na území nachází, má nejvyšší koncentraci cestovního ruchu v České republice (Český statistický úřad, 2022).

Místní koeficient ve vybraných městech Královéhradeckého kraje

Místní koeficient využívají v Královéhradeckém kraji celkem 4 města, která vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností, což tvoří 27 % z celkového počtu těchto měst.

Využití místního koeficientu ve vybraných městech Královéhradeckého kraje znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 8 Využití místního koeficientu v obcích Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj	Využívá MF?	Výše MF	Rok zavedení koeficientu
Broumov	ANO	2	2016
Dobruška	NE	1	
Dvůr Králové nad Labem	NE	1	
Hořice	NE	1	
Hradec Králové	ANO	3	2009
Jaroměř	NE	1	
Jičín	NE	1	
Kostelec nad Orlicí	ANO	2	2011
Náchod	NE	1	
Nová Paka	NE	1	
Nové Město nad Metují	NE	1	
Nový Bydžov	NE	1	
Rychnov nad Kněžnou	ANO	1,5	2022
Trutnov	NE	1	
Vrchlabí	NE	1	

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek jednotlivých obcí

Jen dvě města z celkového počtu vybraných obcí využila možnost stanovení koeficientu ve výši 3. Kromě města Litomyšl (viz Místní koeficient ve vybraných městech Pardubického kraje), využilo tuto možnost také město Hradec Králové, které stanovilo místní koeficient ve výši 3 už v roce 2009 (na rozdíl od Litomyšle, která ho stanovila až v roce 2020). Zavedením místního koeficientu se snažilo město pravděpodobně snížit ztráty, které jejich rozpočet každoročně vykazoval, a které se po dopadu světové hospodářské krize na většinu českých měst

v roce 2009 výrazně zvýšily. Město Hradec Králové vykazovalo na konci roku 2008 ztrátu okolo 75 milionů korun, v roce 2009 se tato ztráta dokonce několikanásobně zvýšila na částku 380 milionů korun. Od roku 2011 se daří městu, až na občasné výjimky, hospodařit bez ztrát (Hradec Králové, 2022).

Rychnov nad Kněžnou zavedl místní koeficient poprvé už v roce 2010 ve výši 2. V roce 2011 však vedení města koeficient zrušilo. Následující rok, tedy v roce 2011, si své předchozí rozhodnutí rozmyslelo a od roku 2012 opět zavedlo koeficient ve výši 2. Poslední změnou týkající se místního koeficientu je změna jeho výše, kterou se rozhodlo vedení města pro rok 2022 opět snížit a to na 1,5.

Obce Broumov a Kostelec nad Orlicí na rozdíl od Rychnova nad Kněžnou svůj koeficient během let neměnily a ponechaly ho na úrovni 2.

Výše základního koeficientu v krajském města Hradec Králové

Pro analýzu výše základního koeficientu v Královéhradeckém kraji bylo vybráno krajské město Hradec Králové.

Využití základního koeficientu v Hradci Králové znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 9 Výše základního koeficientu v Hradci Králové

Základní koeficient podle zákona		**Reálný základní koeficient v obci**	
Pozemky	Stavby	Pozemky	stavby
3,5	3,5	4,5	1,6 – 2,0

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek a zákona o dani z nemovitých věcí

Stejně jako v případě Pardubic, je i Hradec Králové statutární město, kterému stanovuje zákon o dani z nemovitých věcí základní koeficient pro pozemky a stavby na území města ve výši 3,5. Vedení města se rozhodlo už v roce 1998 využít pravomoc pro úpravu koeficientu a zvýšilo základní koeficient pro pozemky na celém území města na úroveň 4,5, kterou využívá dodnes. Naopak základní koeficient pro stavby, který stanovilo město v roce 1998 ve výši 3,5 a 4,5 (podle katastrálního území, na kterém se daná nemovitost nachází), se rozhodlo vedení města v roce 2008 snížit na úroveň 1,6 a 2,0.

Koeficient na úrovni 1,6 stanovuje obecně závazná vyhláška města Hradce Králové pro stavby nacházející se na katastrálním území: Svobodné Dvory, Pouchov, Plotiště nad Labem,

Plácky, Březhrad, Svinary, Slatina u Hradce Králové, Plačice, Malšova Lhota, Roudnička, Rusek a Piletice.

Stejně jako město Pardubice, i Hradec Králové stanovuje vyšší základní koeficient pro stavby nacházející se v blízkosti centra města, kde dochází k častějším investicím do infrastruktury. Koeficient na úrovni 2 tedy využívají stavby na katastrálním území: Hradec Králové, Nový Hradec Králové, Pražské předměstí, Třebeš, Slezské předměstí, Malšovice u Hradce Králové, Věkoše, Kukleny a Kluky.

Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích

Podle grafu měla největší výkyvy podílů za sledované období města Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí a Hradec Králové.

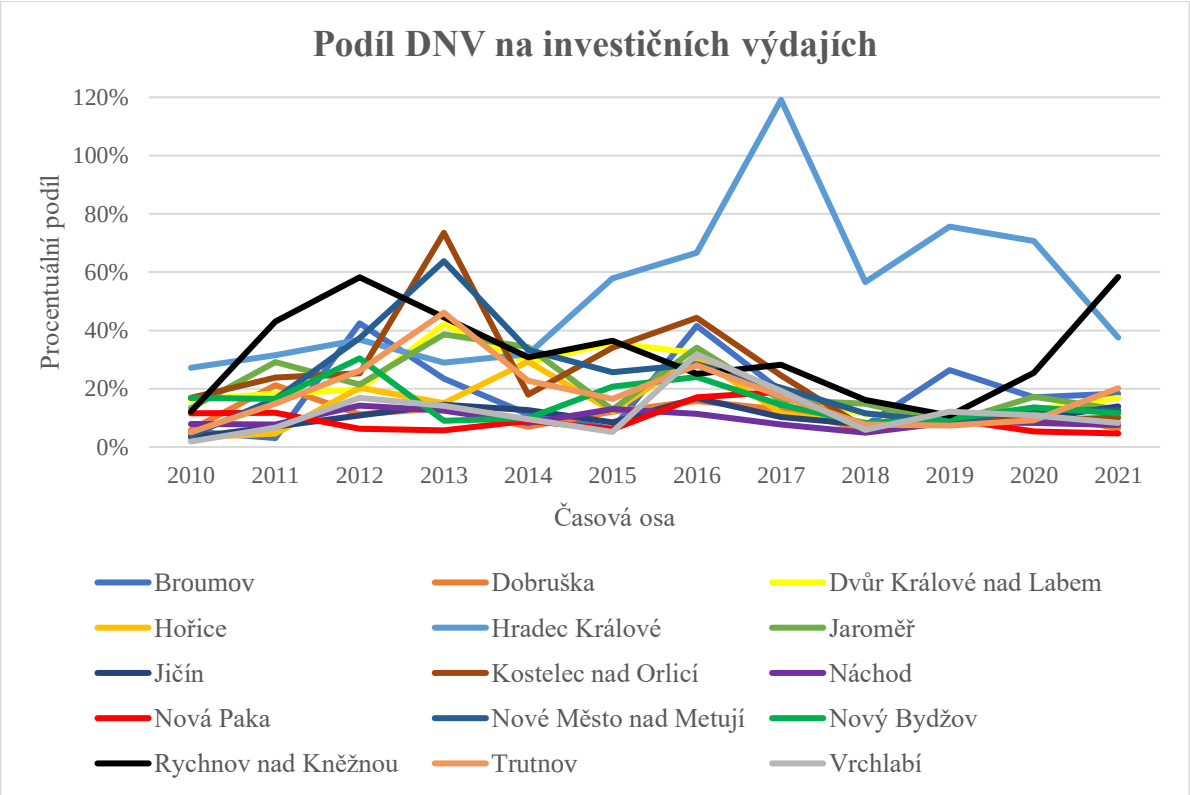

Graf 6 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích

Zdroj: vlastní zpracování dle MONITOR

Opět jsou zde kromě společného grafu vloženy pro přehlednější znázornění také samostatné grafy vybraných měst, které zaznamenaly během sledovaného období největší výkyvy podílů.

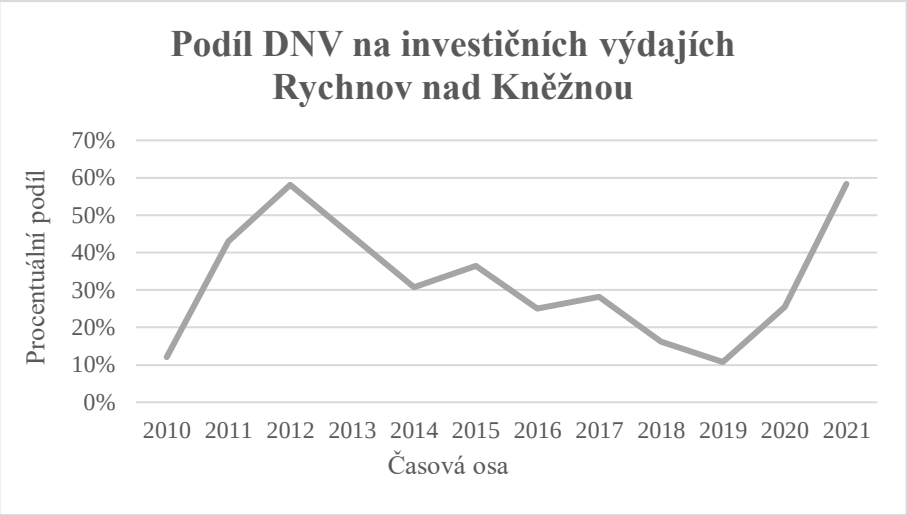

Graf 7 Podíl DNV na investičních výdajích – Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

Rychnov nad Kněžnou dosáhl v roce 2012 58% podílu daně z nemovitých věcí na investičních výdajích. Důvodem bylo nejen zavedení místního koeficientu na úrovni 2, ale také poměrně nízké investice, které městu ‚naordinoval' tehdy nový starosta Jan Skořepa kvůli vysokému zadlužení obce. V následujících letech podíl kvůli opětovnému navýšení investičních výdajů postupně klesal. Pro navýšení se město rozhodlo poté, co se jim podařilo každý rok snížit dluh obce o několik milionů, zároveň bylo potřebné, aby vedení města investovalo více peněžních prostředků do oblasti bydlení a infrastruktury. V roce 2019, kdy dosáhl podíl pouze 11 %, byla největší investicí přestavba budovy bývalého kina a také příprava lokality Velká Láň pro budoucí výstavbu rodinných domů (Peterková, 2019).

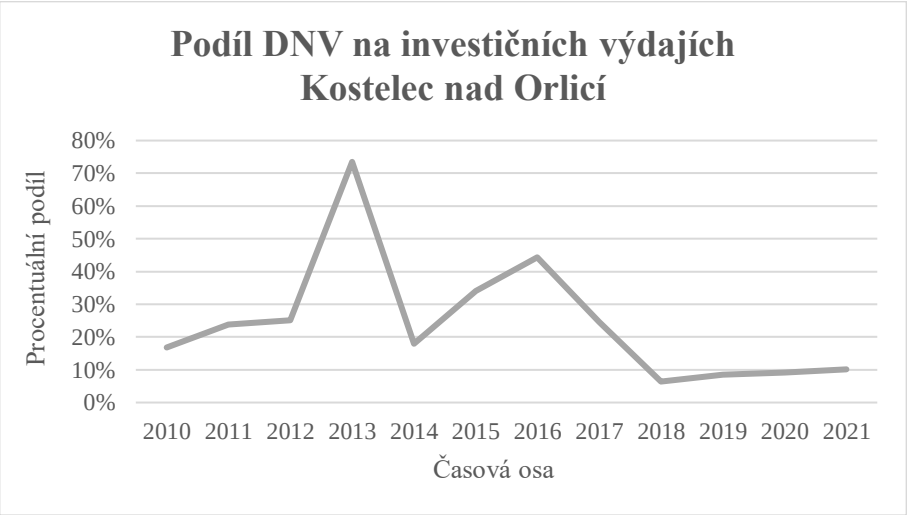

Graf 8 Podíl DNV na investičních výdajích – Kostelec nad Orlicí

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

Kostelec nad Orlicí vykazoval v roce 2013 nejnižší investiční výdaje za sledované období. Oproti ostatním rokům, kdy dosahovaly tyto výdaje převážně okolo 30 milionů korun, v posledních čtyřech letech dokonce 80 milionů korun (např. v roce 2018 modernizovalo město atletický stadión, jeho modernizace vyšla na 30 milionů korun), v roce 2013 dosahovaly tyto výdaje necelých 9 milionů korun.

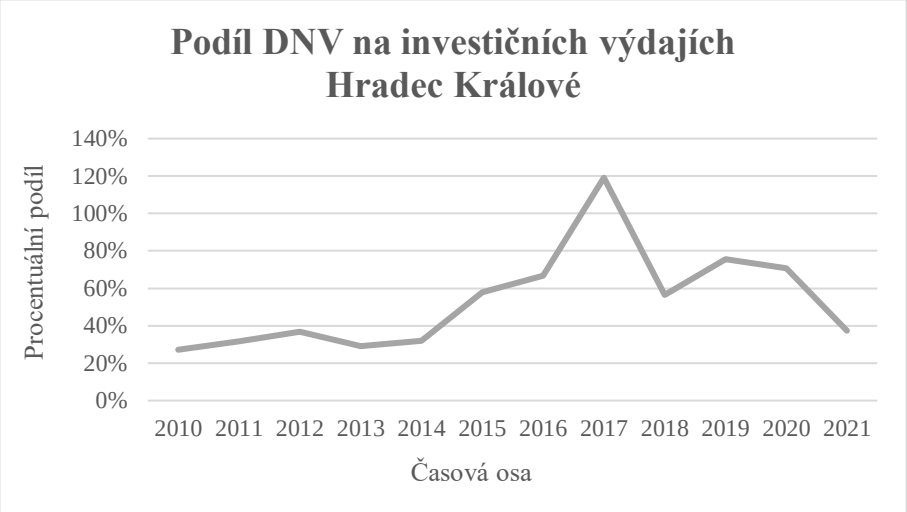

Graf 9 Podíl DNV na investičních výdajích – Hradec Králové

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

Největší skok podílu daně z nemovitých věcí na investičních výdajích zaznamenal Hradec Králové, v němž klesl objem investovaných peněz během pěti let o čtvrtinu, v roce 2017 dokonce převýšil příjem z daně z nemovitých věcí výdaje na investice o skoro 30 milionů korun, podíl v tomto roce činil rekordních 119 %. Jedním z důvodů byly problémy týkající se nekvalitních dokumentací projektů, které město naplánovalo. Řešení těchto problémů vedlo k pozdržení realizace projektu, a to následně vedlo např. k přesunutí realizace projektu do dalších let. Příkladem by mohla být stavba fotbalového stadionu, která měla problémy s chybějící prováděcí dokumentací, zároveň si nevědělo město rady s vypsáním výběrového řízení, což opět vedlo k pozdržení začátku stavby. Jak však znázorňuje graf, v roce 2021 se podíl snížil na 37 %, investice v tomto roce činily přibližně půl miliardy korun a situace by se měla zlepšit i v letošním roce, pro který připravilo vedení města investiční akce za téměř 700 milionů korun (nejvýznamnější investicí je stavba stadionu), v roce 2023 a 2024 má pak město v plánu investovat do rozvoje dalších 655 milionů korun (Šmídová, 2022).

5.5 Liberecký kraj

Obrázek 3 Mapa – Liberecký kraj

Zdroj: Mapa České republiky, 2022

S rozlohou 3 163 km^2 patří Liberecký kraj k nejmenším krajům v České republice (s výjimkou hlavního města Prahy) a jeho rozloha tvoří 4 % území ČR. Je tvořen 4 okresy, mezi něž patří Jablonec nad Nisou, Semily, Česká Lípa a Liberec, který je zároveň krajským městem. Na území Libereckého kraje se nachází 215 obcí, z nichž má 10 status obce s rozšířenou působností. Do těchto ORP řadíme Českou Lípu, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnici, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov a Železný Brod. V Libereckém kraji žije v současné době přibližně 440 000 obyvatel. Podobně jako Královéhradecký kraj, patří Liberecký mezi kraje s bohatě s rozvinutým cestovním ruchem z důvodu výjimečné krajiny a velkého množství kulturně historických památek, které se na území kraje nacházejí (Český statistický úřad, 2021).

Místní koeficient ve vybraných městech Libereckého kraje

Jak už bylo výše zmíněno, na území Libereckého kraje se nachází 10 měst, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností. Místní koeficient se rozhodly používat 4 z nich.

Následující tabulka znázorňuje využívání místního koeficientu ve vybraných obcích:

Tabulka 10 Využití místního koeficientu v obcích Libereckého kraje

Liberecký kraj	Využívá MF?	Výše MF	Rok zavedení koeficientu
Česká Lípa	ANO	2	2009
Frýdlant	NE	1	
Jablonec nad Nisou	NE	1	
Jilemnice	NE	1	
Liberec	ANO	2	2012
Nový Bor	NE	1	
Semily	ANO	2	2013
Tanvald	NE	1	
Turnov	ANO	2	2009
Železný Brod	NE	1	

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek jednotlivých obcí

Pro zavedení místního koeficientu v prvním roce, kdy bylo možné koeficient zavést, se rozhodla města Česká Lípa a Turnov, která stanovila koeficienty ve výši 2. Tuto výši koeficientu využívají i v současné době.

Také město Liberec zavedlo v roce 2009 místní koeficient ve výši 2, pro následující rok 2010 však jeho využívání zrušilo. O jeho znovuzavedení rozhodlo v roce 2011 zastupitelstvo města, které argumentovalo tím, že v následujících letech nebylo možné předpokládat nedaňové příjmy v takové výši jako v předchozích letech a bylo potřebné zvýšit příjmy města vyšším výběrem daní z nemovitých věcí. Zároveň argumentovalo tím, že podobně velká města jako Liberec, např. Hradec Králové či Pardubice, se rozhodla pro úpravu výše základního koeficientu, ve většině případů zavedla i místní koeficient, díky čemuž zvýšila příjmy do rozpočtu obce až o několik desítek milionů korun (Usnesení zastupitelstva statutárního města Liberec, 2011). Z tohoto důvodu byla vydána nová obecně závazná vyhláška, kterou zavedlo město Liberec od roku 2012 místní koeficient ve výši 2.

Pro pozdější stanovení místního koeficientu se rozhodlo též město Semily, které stanovilo ve své obecně závazné vyhlášce od roku 2013 místní koeficient ve výši 2.

Výše základního koeficientu v krajském městě Liberec

Pro analýzu výše základního koeficientu bylo opět vybráno krajské město, jímž je v Libereckém kraji město Liberec.

Tabulka 11 Výše základního koeficientu v Liberci

Základní koeficient podle zákona		**Reálný základní koeficient v obci**	
Pozemky	Stavby	Pozemky	stavby
3,5	3,5	3,5	3,5

Zdroj: vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek a zákona o dani z nemovitých věcí

Na rozdíl od krajských měst Hradce Králové a Pardubic, krajské město Liberec nevyužívá pravomoc pro úpravu výše základního koeficientu. Sazba pro výpočet daně z nemovitých věcí se tedy jak v případě pozemků, tak v případě staveb, vynásobí koeficientem ve výši 2.

Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích

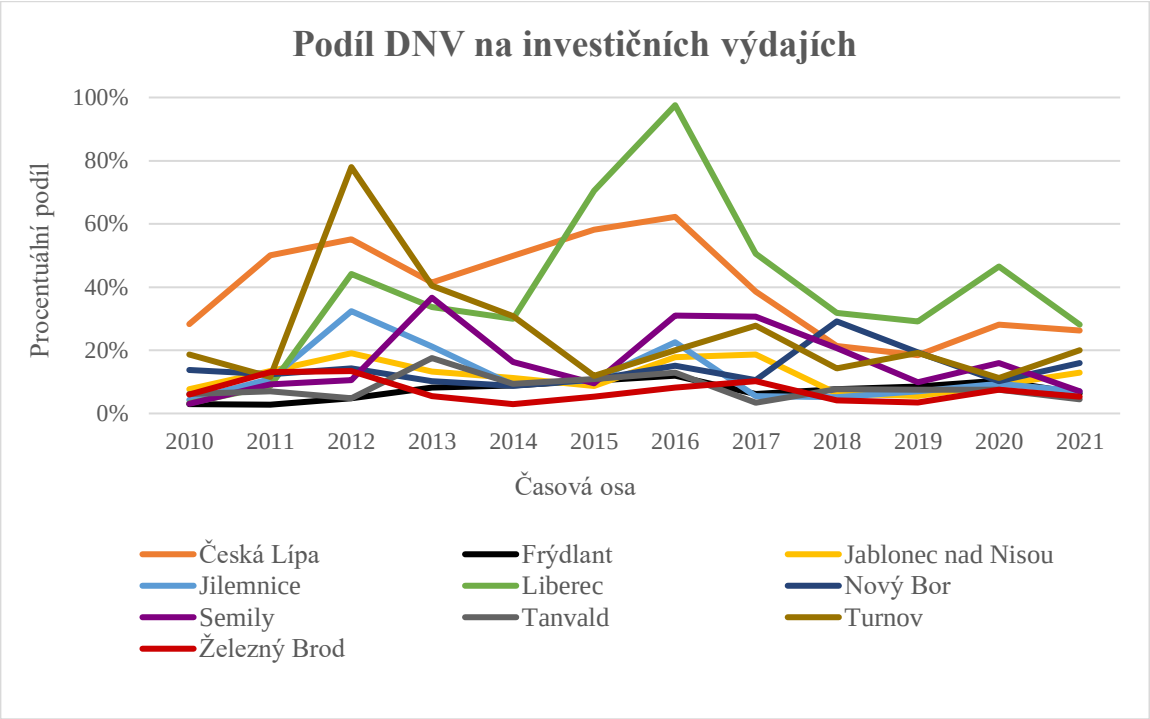

Graf 10 Podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v obcích

Zdroj: vlastní zpracování dle MONITOR

Z grafu vyplývá, že největší výkyvy podílů zaznamenala města Turnov, Česká Lípa, Liberec a také Semily.

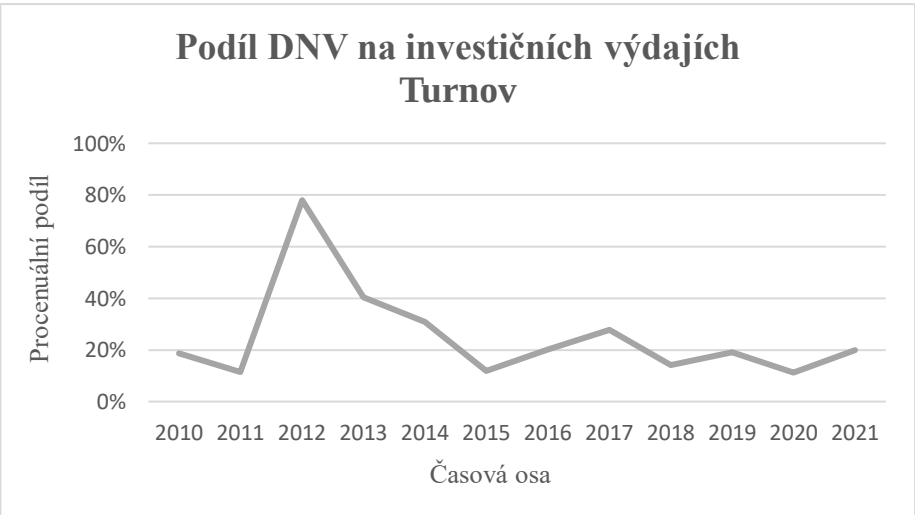

Graf 11 Podíl DNV na investičních výdajích – Turnov

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

V roce 2012 stoupl podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v Turnově na 78 %. Důvodem bylo malé množství investičních akcí, které město Turnov pro tento rok naplánovalo. Na rozdíl od předchozích let, kdy se investice města pohybovaly i přes 100 milionů korun, v roce 2012 činily investiční výdaje necelých 25 milionů korun. V dalších letech se množství investovaných peněžních prostředků opět zvýšilo, což vedlo ke snížení podílu. V roce 2022 pak plánuje město investiční akce za zhruba 50 milionů korun (Turnov, 2022).

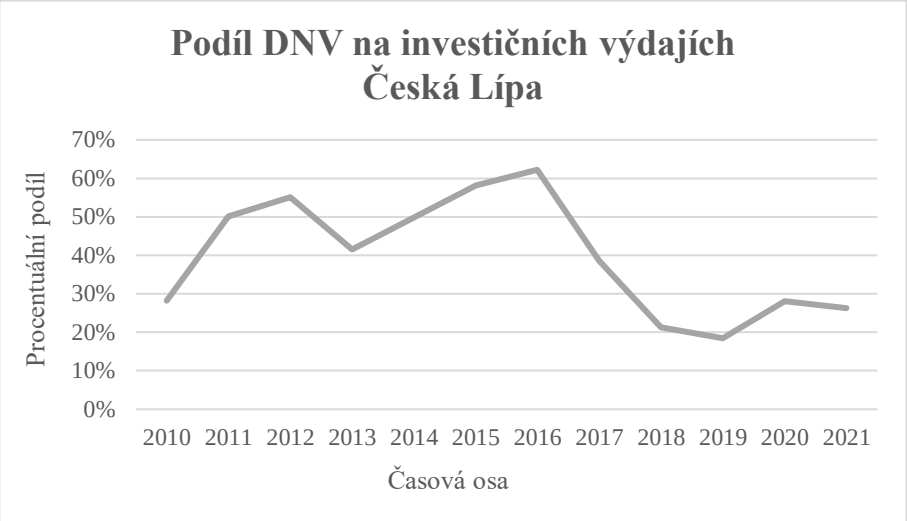

Graf 12 Podíl DNV na investičních výdajích – Česká Lípa

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

Podle webových stránek města Česká Lípa jsou investice směřovány především na obnovu a údržbu kulturních, sportovních a školských zařízení, zároveň také na údržbu a rekonstrukci technické infastruktury. V letech 2011 a 2012 byla většina investičních akcí podle usnesení zastupitelstva města spolufinancována z dotací, což vedlo ke snížení výdajů města a zároveň ke zvýšení podílu. V roce 2016 se naopak město soustředilo na dokončování rozpracovaných investic z předchozích let a na přípravu investičních akcí na roky následující, proto dosáhl opět podíl vysokých hodnot, přesněji 62 %.

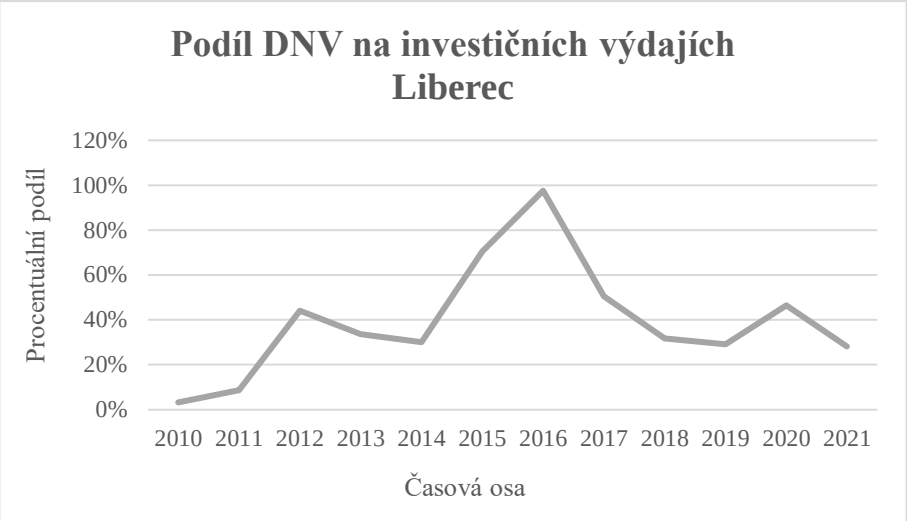

Graf 13 Podíl DNV na investičních výdajích – Liberec

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

První výkyv na grafu zaznamenalo město Liberec v roce 2012, kdy dosáhl podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích 44 %. Jak už bylo zmíněno výše, v tento rok se rozhodlo vedení města pro zavedení místního koeficientu ve výši 2. Tento krok vedl ke zvýšení příjmů z daně z nemovitých věcí až na částky pohybující se okolo 130 milionů korun. V roce 2015 a 2016 investovalo město zatím nejméně peněžních prostředků do rozvoje. V roce 2015 činily investice 203 milionů korun, v roce 2016 dokonce jen 145 milionů korun, což vedlo ke zvýšení podílu až na 98 %. Podle tiskové zprávy primátora města Liberec (Batthyány, 2016), se město zaměřilo v těchto letech především na opravy školních budov a na dopravní projekty, které měly zajistit větší bezpečnost nejen chodcům, ale také řidičům. V roce 2020 se pak investiční akce zaměřily primárně na snižování energetické náročnosti některých budov a na dokončování investic z roku 2019.

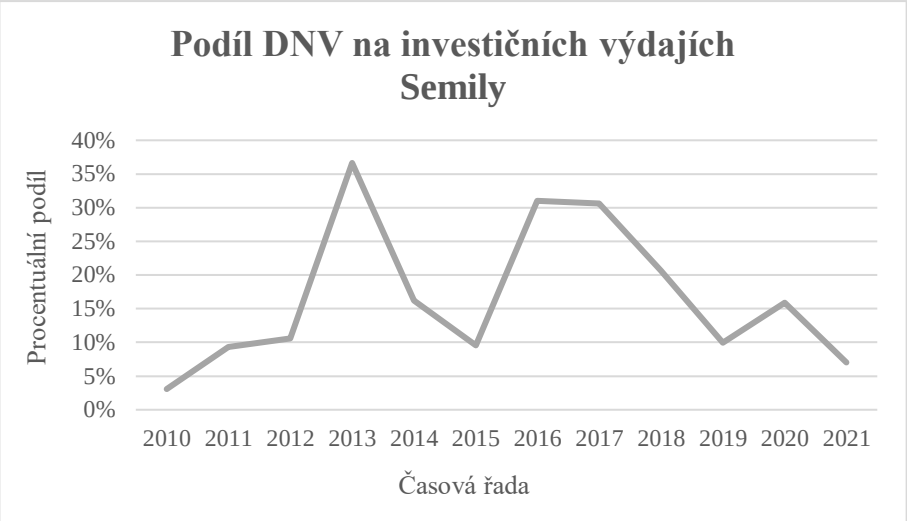

Graf 14 Podíl DNV na investičních výdajích – Semily

Zdroj: zpracováno dle MONITOR

V Semilech podle kronik města (Navrátil, Plachta, 2011) převyšovaly několik let výdaje příjmovou složku rozpočtu. V roce 2011 se rozhodlo vedení města pro úsporná opatření, která vedla k redukci investičních akcí, zůstaly tedy projekty k dokončení nebo ty, které byly financovány z 90 % z dotací. V roce 2013 byl zaveden pro podporu zvýšení příjmů místní koeficient ve výši 2, což se projevilo na grafu zvýšením podílu na 40 %. V roce 2016 a 2017, kdy se podíl na grafu zvýšil opět k 30 %, dosahovaly investice přibližně 24 milionů korun. Město se podle svých kronik soustředilo převážně na investice s nižšími náklady.

5.6 Mapa měst vykonávajících v přenesené působnosti činnosti ORP

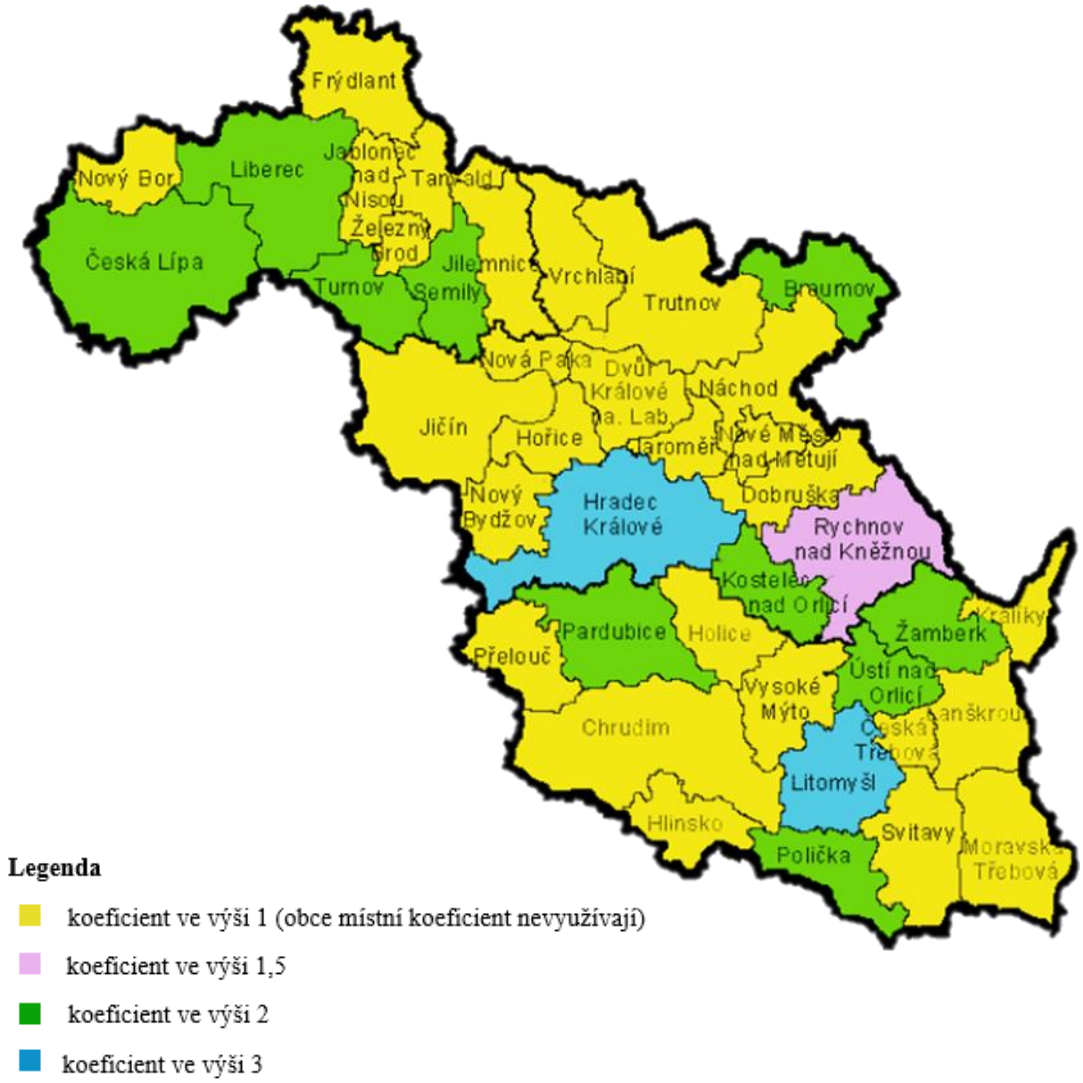

Obrázek 4 Mapa měst podle výše koeficientu k 1. lednu 2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek

Poznámka: obce své místní koeficienty zaváděly postupně od roku 2009, některé obce dokonce od zavedení možnosti používání místního koeficientu svůj koeficient několikrát změnily. Na mapě jsou znázorněny výše koeficientu podle nejnovějších obecně závazných vyhlášek jednotlivých obcí či podle údajů zveřejněných na stránkách Finanční správy.

6 SHRNUTÍ

Pro naplnění cíle bakalářské práce bylo vybráno 40 měst nacházejících se v regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností, 3 z těchto měst jsou krajská. U všech 40 vybraných měst byla provedena analýza a vyhodnocení výše místního koeficientu dle obecně závazných vyhlášek jednotlivých měst. Výstupem této analýzy jsou pak tabulky, z kterých vyplývá, zda daná obec využívá místní koeficient, výše tohoto koeficientu, případně, kdy byl tento koeficient zaveden.

Pro analýzu výše základního koeficientu byla vybrána pouze krajská města NUTS II Severovýchod, tedy Pardubice, Hradec Králové a Liberec. I v tomto případě byly z dat nacházejících se v obecně závazných vyhláškách a v zákoně o dani z nemovitých věcí vytvořeny tabulky, které porovnávají výši koeficientu podle zákona s reálným koeficientem, který vybrané krajské město využívá.

Na závěr byla analyzována data týkající se investičních (kapitálových) výdajů a příjmů z daně z nemovitých věcí, která sloužila ke zjištění podílu majetkových daní na investičních výdajích. Následně byly vytvořeny grafy, které znázorňují, jak se během vybraných let měnil podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích.

Analýza vybraných dat sloužila k potvrzení či nepotvrzení tří stanovených hypotéz.

H_1: Počet obcí, které nevyužívají místní koeficient je vyšší než počet obcí, které tento koeficient využívají.

Pro potvrzení či nepotvrzení této hypotézy bylo vybráno 40 měst ležících na území NUTS II Severovýchod, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti ORP.

I přes to, že podle analýzy počet obcí využívajících místní koeficient v posledních letech stoupá, stále převažují obce, které tento koeficient nevyužívají.

Podle zjištěných dat ve vybraných obcích regionu soudržnosti NUTS II využívá místní koeficient jen 13 z nich, tedy přibližně 33 % z celkového počtu vybraných obcí.

Místní koeficient ve výši 1,5 stanovilo pro nemovitosti na svém území 8 % obcí, ve výši 3 pak 15 % a nejvyšší zastoupení má místní koeficient ve výši 2, který si stanovilo 77 % obcí, které využívají ve vybraných městech pravomoc pro stanovení tohoto koeficientu. Tuto situaci znázorňuje následující graf.

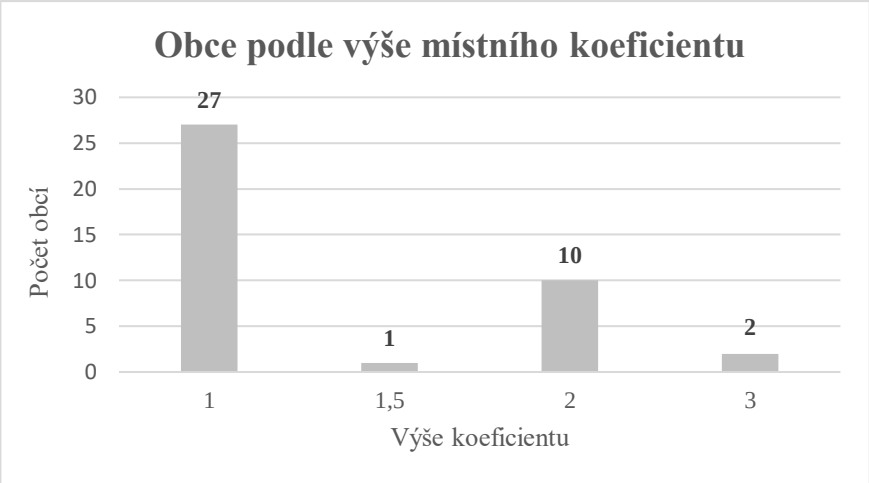

Graf 15 Místní koeficient ve vybraných obcích

Zdroj: zpracováno dle obecně závazných vyhlášek

Tyto výsledky ukazují, že počet obcí, které nevyužívají místní koeficient (i přes to, že tento koeficientu nevyužívají, Finanční správa uvádí koeficient ve výši 1) je vyšší než počet obcí, které tento koeficient stanovily.

Hypotéza H_1 byla potvrzena.

H_2: Počet obcí využívajících pravomoc ovlivnění výše základního koeficientu je vyšší než počet obcí, které tuto pravomoc nevyužívají.

Pro potvrzení či nepotvrzení této hypotézy byla vybrána 3 krajská města nacházející se v regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod, tedy Pardubice, Hradec Králové a Liberec.

Obce mají zákonem stanovenou pravomoc, která jim dovoluje zvýšit či snížit základní koeficient o několik kategorií nejen pro pozemky, ale také stavby.

Z vybraných krajských měst využívají tuto pravomoc 2 města, Hradec Králové a Pardubice, obě tato města zvýšila základní koeficient pro pozemky o jednu kategorii, tedy na 4,5. U staveb využívají obě města pravomoc pro stanovení rozdílné výše základního koeficientu u jednotlivých částí obce. I v tomto případě tedy využily pravomoc pro ovlivnění výše základního koeficientu.

Jak už bylo uvedeno výše, zastupitelstvo města Liberec rozhodovalo v roce 2012 mezi dvěma možnostmi. První z nich bylo zavedení místního koeficientu a ponechání základního koeficientu v zákonem stanovené výši. Druhou možností byla úprava výše základního koeficientu a nezavedení koeficientu místního. Město Liberec zvolilo první z možností, zavedlo

místní koeficient ve výši 2, zároveň ponechalo výši základního koeficientu na úrovni, která je stanovena zákonem o dani z nemovitých věcí.

Hypotéza H_2 je potvrzena.

H_3: Obce s místním koeficientem mají vyšší podíl DNV na investičních výdajích než obce bez tohoto koeficientu.

K potvrzení či nepotvrzení této hypotézy bylo opět vybráno 40 měst, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností.

Většina obcí zaznamenala podle zpracovaných grafů vyšší podíl DNV na investičních výdajích jen v letech, kdy nevykazovala příliš vysoké investiční výdaje či v letech, kdy zavedla na svém území místní koeficient. Postupem času jejich podíl zpravidla klesal, protože obce využívaly zvýšené příjmy z daně z nemovitých věcí převážně k navýšení investic, mnohdy byl tedy podíl daně z nemovitých věcí na investičních výdajích v těchto obcích dokonce nižší než podíl v obcích, které místní koeficient nevyužívají.

Výsledky této analýzy ukazují, že zavedení místního koeficientu nevede k dlouhodobě vyššímu podílu DNV na investičních výdajích.

Hypotéza H_3 nebyla potvrzena.

ZÁVĚR

Hlavním tématem této bakalářské práce byla daň z nemovitých věcí, především pak pravomoc obcí ovlivňovat její výši pomocí místního a základního koeficientu.

Zákon o dani z nemovitých věcí stanovuje výši základního koeficientu podle velikosti obce, tento koeficient si poté mohou města upravovat díky zákonem stanovené pravomoci, podle které si mohou zvýšit svůj základní koeficient o jednu kategorii či ho o jednu až tři kategorie snížit. Od roku 2009 patří k dalším možnostem, jak ovlivnit výši příjmu z daně z nemovitých věcí, zavedení místního koeficientu. Ten může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou ve výši 1,1 až 5 pro nemovité věci nacházející se na jejím území. Nově od roku 2021 je možné stanovit místní koeficient pro všechny nemovitosti na území jednotlivé části obce, do roku 2021 bylo možné stanovit tento koeficient pouze pro všechny nemovitosti na území celé obce.

Tyto koeficienty slouží nejen jako nástroj pro zvýšení příjmů daně z nemovitých věcí, jejíž 100% výnos je příjmem rozpočtu obce, na jejímž území se daná nemovitost nachází, ale také slouží jako jeden z nástrojů pro stimulaci rozvoje města.

Cílem této práce bylo vyhodnotit stanovení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech České republiky.

Teoretická část, jenž je obsažena v kapitolách jedna až čtyři, je věnována obcím, jejich rozvoji a rozpočtům či daňovému systému ČR. Daní z nemovitých věcí a její zákonnou úpravou se poté zabývá kapitola třetí. Čtvrtá a zároveň poslední kapitola teoretické části je věnována rozpočtovému určení daní pomocí něhož jsou rozdělovány příjmy mezi stát, obce a kraje. Pátá kapitola této práce je pak věnována praktické části, která obsahuje analýzu a vyhodnocení výše místního a základního koeficientu k dani z nemovitých věcí ve vybraných městech České republiky.

Pro naplnění cíle práce byly stanoveny hypotézy, pro jejichž ověření byla vybrána města nacházející se v regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod, která vykonávají v přenesené působnosti činnosti obce s rozšířenou působností. Na území tohoto regionu se nachází 40 měst s tímto statusem.

Podle analýzy místního koeficientu, která byla provedena za účelem potvrzení či nepotvrzení jedné z hypotéz, zavedlo od roku 2009 na svém území místní koeficient 15 ze 40 vybraných obcí. Dvě z těchto obcí, Chrudim a Svitavy, stanovily místní koeficient jen na určitý

rok, důvodem bylo především snížení ztrát, které jejich rozpočet vykazoval. Naopak zbylá města, která se rozhodla pro zavedení místního koeficientu, svá rozhodnutí nezrušila. I přes to, že mají obce možnost stanovit místní koeficient v rozmezí 1,1 až 5, většina z vybraných měst využívá koeficient ve výši 2. Koeficient 3 stanovila pro nemovitosti na svém území jen dvě města, jedno město pak využívá koeficient ve výši 1,5. Důvodem zavádění poměrně nízkého koeficientu je podle zastupitelstev některých měst snaha o ne příliš velké finanční zatížení majitelů nemovitostí. Podle analýzy se počet obcí využívajících tento koeficient postupně zvyšuje, není tedy vyloučené, že v následujících letech zavedou na svém území místní koeficient i zbylé vybrané obce.

Na rozdíl od místních koeficientů, u kterých vybraná města zatím nestanovují rozdílnou výši pro jednotlivé části obce, u základního koeficientu využívá tuto možnost velké množství obcí. Z tohoto důvodu byla pro analýzu základního koeficientu vybrána pouze krajská města nacházející se v regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Dvě z vybraných krajských měst se rozhodly nejen pro úpravu výše základního koeficientu, ale také pro stanovení rozdílné výše pro nemovitosti v různých částech měst. Obě tato města stanovila vyšší základní koeficient pro území, která se nacházejí v blízkosti centra. Na těchto územích dochází oproti okrajovým částem města k častějším investicím do rozvoje infrastruktury. Třetí z vybraných krajských měst prozatím nevyužívá pravomoc pro úpravu výše tohoto koeficientu.

Jak už bylo zmíněno výše, základní i místní koeficient slouží jako nástroj pro stimulaci rozvoje města. Poslední analýza byla proto věnována podílu daně z nemovitých věcí na investičních výdajích měst. Pro tuto analýzu bylo opět vybráno 40 měst, které vykonávají v přenesené působnosti činnosti ORP. Cílem tohoto zkoumání bylo zjistit, zda má zavedení místního koeficientu a tím následné zvýšení příjmů daně z nemovitých věcí vliv na dlouhodobě vyšší podíl na investičních výdajích. I přes to, že se ve většině obcí, které stanovily místní koeficient zvýšil podíl DNV na investičních výdajích v letech, kdy byl tento koeficient zaveden, nevedlo toto stanovení místního koeficientu k dlouhodobě vysokému podílu. Podle získaných dat z rozpočtů vybraných obcí využila některá města vyšší příjem z DNV právě k navýšení investičních výdajů do rozvoje na svém území.

Vzhledem k postupnému narůstání počtu obcí, které se snaží ovlivnit výši příjmu z daně z nemovitých věcí především pomocí zavedení místního koeficientu, není vyloučené, že počet těchto obcí bude v budoucnu převažovat nad počtem obcí, které tento koeficient nestanoví.

POUŽITÁ LITERATURA

BINEK, Jan, Hana SVOBODOVÁ, Kateřina CHABIČOVSKÁ, Jan HOLEČEK a Iva GALVASOVÁ. Rozvojové možnosti obcí. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0

BLAŽEK, Ladislav. Management: organizování, rozhodování, ovlivňování. Praha: Grada, 2011. Expert. ISBN 978-80-247-3275-6.

DUŠEK, Jiří. Kauzalita rozvoje obcí a regionů z pohledu integračních procesů, daňové politiky a cestovního ruchu. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2019. ISBN 978-80-7556-050-6.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

HYMAN, David N. Public finance: a contemporary application of theory to policy. 11e. Stamford, CT, USA: Cengage Learning, 2014. ISBN 978-1-285-17395-5.

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.

MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.

NOVOTNÁ, Monika. Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-002-9.

PAVLÍK, Marek. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PONIKELSKÝ, Petr. Lze řídit obec jako firmu?, Jablonec nad Nisou: e-Rozvoj.cz, 2012. Regionalistika. ISBN ISBN978-80-904758-0-9.

POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). [Průhonice]: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0.

PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a správní právo. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2014. ISBN 978-80-86775-29-6.

RADVAN, Michal. Místní daně. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Téma. ISBN 978-80-7357-932-6.

SIMONIDESOVÁ, Jana, Adela FERANECOVÁ a Erika PAJERSKÁ DUDÁŠ. Tax systems and taxation in the international context. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 2018. ISBN 978-80-248-4198-4.

SVOBODA, František. Ekonomika veřejného sektoru. Praha: Ekopress, [2017]. ISBN 978-80-87865-35-4.

VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. Daňový systém ČR 2020. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-887-4.

VEBER, Jaromír. Management: základy, přístupy, soudobé trendy. Praha: Ekopress, 2021. ISBN 978-80-87865-69-9.

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 16. prosince 1992. ISSN 1211-1244

Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 12. dubna 2000. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 14. března 2006. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 243/2000 Sb., Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 29. června 2000. ISSN 1211-1244

Zákon č. 248/2000 Sb., Zákon o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 29. června 2000. ISSN 1211-1244

Zákon č. 338/1992 Sb., Zákon České národní rady o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky.* 4. května 1992. ISSN 1211-1244

Zákon č. 565/1990 Sb., Zákon České národní rady o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 13. prosince 1990. ISSN 1211-1244.

Internetové zdroje:

BATTHYÁNY, Tibor. Tisková zpráva. *Bilance aneb V poločase nemůžeme polevit* [online]. Liberec, 2016 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.liberec.cz/files/tiskove_zpravy/2016/tz-bilance.pdf

Český statistický úřad. Charakteristika Královéhradeckého kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje

Český statistický úřad. Charakteristika Libereckého kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2021 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

Český statistický úřad. Charakteristika Pardubického kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2020 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika-pardubickeho-kraje-udaje-za-rok-2018

Finanční správa: Rozpočtové určení daní [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpoctoveho_urceni_dani_2022.pdf

HAVLENA, Ondřej. Rozpočtové určení daní z pohledu obcí. Matouš Havlena [online]. 1. října 2010 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: http://www.havlena.net/ekonomie/rozpoctove-urceni-dani-z-pohledu-obci/?fbclid=IwAR2NvYDMs2RdkJyoHk-AkFm3RO4HQAal38XFnEy9bF3xKPfwS4ivHhO9Mco

Hradec Králové. Archiv rozpočtů města 2008-2021. *Hradec Králové* [online]. 2022 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/archiv-rozpoctu-mesta-2008-2021/ds-2814/archiv=0

Kralovehradecky.jex.cz. Poloha - Královéhradecký kraj. *Kralovehradecky.jex.cz* [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: https://kralovehradecky.jex.cz/panelleft/poloha

Mapa České republiky. Slepá mapa ČR. *Mapa České republiky* [online]. [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: http://www.mapaceskerepubliky.cz/slepa-mapa-cr

Město Žamberk. Investiční akce ve městě. *Město Žamberk* [online]. © 2004 - 2022 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: http://www.zamberk.cz/index.php?ids=254&y=2020

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Region soudržnosti. *DotaceEU* [online]. ©2022 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovnik-pojmu/r-(1)/region-soudrznosti

MONITOR*: Monitor - kompletní přehled veřejných financí* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2022 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: https://monitor.statnipokladna.cz/

NAVIGA4. Region soudržnosti. *NAVIGA4* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: https://www.naviga4.cz/slovnik-pojmu/288-region-soudrznosti

NAVRÁTIL, Ivo a Miloš PLACHTA. *Kronika města Semil 2011* [online]. Semily, 2011 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.semily.cz/assets/File.ashx?id_org=14724&id_dokumenty=9192

Nový Hrozenkov: Co je to městys? [online]. ©2003-2022 [cit. 2022-01-28]. Dostupné z: http://www.novyhrozenkov.cz/clanek/?url=mestys

Obecně závazná vyhláška města Hradec Králové*: o stanovení koeficientu daně z nemovitostí*. In: 2008. Dostupné také z: https://www.hradeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=64434

Obecně závazná vyhláška města Liberec: *o použití koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí*. In: . 2011. Dostupné také z: https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/cislo-2-2011-obecne-zavazna-vyhlaska-statutarniho-mesta-liberec-pouziti-koeficientu-pro-vypocet-dane-z-nemovitosti.html

Obecně závazná vyhláška města Pardubice: *o stanovení koeficientu daně z nemovitostí*. In: 2012. Dostupné také z: https://pardubice.eu/koeficient-pro-vypocet-sazby-dane-z-nemovitosti-na-uzemi-mesta

PardubiceDnes.cz. O regionu - Pardubice. *PardubiceDnes.cz* [online]. © 1/2009-2022 [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: https://www.pardubicednes.cz/region/

PERLÍN, Radim a Ivan BIČÍK. Strategický plán mikroregionu metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích [online]. Praha, 2006 [cit. 2021-12-23]. Dostupné

z: https://is.muni.cz/el/sci/jaro2013/Z0132/um/Perlin___strategicky_plan_mikroregionu_2_.pdf

PETERKOVÁ, Lucie. V Rychnově nad Kněžnou se letos zaměří hlavně na oblast bydlení a budování infrastruktury. *Český rozhlas* [online]. 2019 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://hradec.rozhlas.cz/v-rychnove-nad-kneznou-se-letos-zameri-hlavne-na-oblast-bydleni-a-budovani-7717357

POSPÍŠILOVÁ, Alena. Pojem daně. Podnikas.cz [online]. 27. září 2018 [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://www.podnikas.cz/pojem-dane/

Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod. Regionální operační program NUTS II Severovýchod. *Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod* [online]. © 2007-2009 - NUTS 2009 [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: http://www.rada-severovychod.cz/regionalni-operacni-program-nuts-ii-sv

Sdružení místních samospráv ČR: Vývoj RUD v ČR [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.smscr.cz/cz/kalkulacky/vyvoj-rud-v-cr

SEDLÁČEK, Jan. Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti. Rok v obci [online]. 9. října 2015 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/

ŠMÍDOVÁ, Kateřina. Hradec Králové chce letos investovat téměř 700 milionů. *Kurzycz* [online]. © 2000-2022 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.kurzy.cz/zpravy/635086-hradec-kralove-chce-letos-investovat-temer-700-milionu/

Turnov. Investice města Turnov. *Turnov* [online]. © 2000-2022 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.turnov.cz/cs/mesto/investice/

VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava. Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018 [cit. 2022-01-24]. ISBN 978-80-87544-98-3. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/soubor/rozpoctove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx